

SNDT Women's University, Mumbai

Master of Arts (Gujarati)

M.A. (Gujarati)

as per NEP-2020

Syllabus

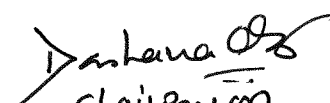
(2023-24)

FINAL
COPY

GUJARATI - P.A. MA 2023

S.N.D.T.WOMEN'S UNIVERSITY,
MUMBAI.400020
Postgraduate Programmes
2023 -2024 onwards

Programme		M.A
Specialization		GUJARATI
Preamble		M.A STRUCTURE AS PER NEP-2020 After Honors/ Research will be prove to be more suitable for future of 21 st century of INDIA, and the needs of future India, students centered curriculum which develops the inherent unique creative sensitive abilities of students and provide complete freedom , Innovative to acquire knowledge of multi-disciplines , according to the interest and trends of any knowledge of any disciplines, this course has the potential to change the world and society with more useful knowledge with patriotism by the joining the roots of Indian policy value based education.Value based education with employable approach to experience ,creativness, reasoning, skill, analytically,quality.
Programme Specific Outcomes (POs)		After completing this programme, Learner will
		In-depth study of literature and other closely related subjects to cultivate mastery of the subject for students pursuing higher education <ul style="list-style-type: none">• Empower female students in terms of employment-oriented curriculum• Expanding the horizons of literary knowledge by studying about author, literary form, literary criticism, Indian literature, world literature literary research and skill oriented, Job oriented , Entrepreneur oriented and many more• Build a relationship between the ever-changing contexts of human life and language -literature• Teaching ethics, moral values and integrity to students leading to the betterment of society and also to increase the chances of employability• Empower female students through research and internships.
		Socialism, culture studies , unity , Nationalism with depth study of Gujarati language and literature
		Assessment of compulsory problem and understanding of changes will be develop in the students
		The Conceptual ability ,creativity will be encouraged
	Students will be oriented with interest and will move towards research work .	

Chairperson
BOS IN GUJARATI

		Students will move towards creative and professional writing as well as be able to get employment in various fields
		Students will be aware of linguistic skills, Gujarati grammar, values, Indian knowledge tradition, also Gujarati writing and communication.
Eligibility Criteria for Programme		<p>1. For two years PG/Master's Programme with one Exit option: Any Graduate who has completed three years graduation with at least 4 credits course of practices in Gujarati OR Any Graduate with Gujarati as a major, who has completed three years Bachelor's degree programme (Level 6.5, minimum of 80 to maximum of 88 credits)</p> <p>2. For one year PG programme: Any graduate with Gujarati as a major, who has completed a four year degree programme with honours or honours with research (Level 6.5, minimum of 40 to maximum of 44 credits)</p>
Intake (For SNTD WU Departments and Conducted Colleges)		25

RM-Research Methodology

OJT-On-Job Training

RP- Research Project

કોર્સ ઉપલબ્ધિ :

- ઉચ્ચશિક્ષણ લેનારી વિદ્યાર્થિનીઓની વિષય અંતર્ગત પારંગતતા કેળવાય તે માટે વિષયની યોગ્ય સમજ સાથે એમાં વ્યાપ અને ઊંડાણ પ્રાપ્ત કરે તે હેતુથી સાહિત્ય અને તે ઉપરાંતના વિષયોનું તલસ્પર્શી અધ્યયન કરાવવું.
- રોજગારલક્ષી અભ્યાસક્રમ સંદર્ભે વિદ્યાર્થિનીઓને સમર્થ બનાવવી.
- સર્જક, સાહિત્યસ્વરૂપ, સાહિત્યવિવેચન, ભારતીયસાહિત્ય, સાહિત્યિક સંશોધન, વગેરે વિષયોના અધ્યાપનથી વિદ્યાર્થિનીઓની સાહિત્યિક જ્ઞાન ક્ષિતિજને વિસ્તારવી.
- સતત પરિવર્તન પામતા જતા માનવજીવનના સંદર્ભો અને સાહિત્ય વચ્ચેના સંબંધોનો અનુબંધ રચવો.
- સંસ્કાર, સંસ્કૃતિ અને જ્ઞાન ત્રણેનું સંવર્ધન થાય તો જ સમાજનું નિર્માણ શક્ય બને. આ ત્રણે બાબતોને સાંકળવા રોજગારલક્ષી ઉપક્રમોનો પરિચય કરાવવો.
- સંશોધન અને કાર્ય નિયુક્તિના અમલ દ્વારા વિદ્યાર્થિનીઓને સક્ષમ બનાવવી.

Course Outcome:

SNDTWUniversity, in the faculty of Humanitiies, Gujarati offered as a major subject at the PG level , Gujarati is the mother tongue of the most of the students in the Department of Gujarati . The institution situated in the mega city like Mumbai state Maharashtra . multilingual speakers Gujarati as a mother tongue , Hindi as a national language, state language Marathi , Dev bhasha Sanskrit, global Bhasha English has been benefited and can learn too for interdisciplinary studies and translate studies as well . Language, as known to all, is a great tool for communication and a powerful medium to learn any subject.the teaching of Gujarati as a major or elective or as a Foundation Course can improve the language proficiency of the students. The subject improves their writing and speaking skills. In the Foundation Course in Gujarati, students are taught Communication skill which can help them get job in private sectors. They can also get employed as teachers after completing B.Ed. or as college teachers after completing necessary research works. : keep pace with global and national challenges, the curriculum is revisited and reviewed regularly every three years. each discipline revise and update curricula to meet local, global and national requirement. Semester system was introduced across all PG programmes. The University has pioneered many new programmes to give women an advantage in the world of work. It continues to identify new avenues and develop suitable programmes. Research Methodology and Dissertation are compulsory components of all masters' programmes. 'Internship' is introduced in all post

graduate programmes to prepare the students for participation in the world of work. To enhance job-prospects of our students, Board of Studies of Gujarati department invites representatives of industry to take part in curriculum development processes. IQAC ensured academic flexibility by introduction of CBCS and inter-institutional credit transfer, short term online and face-to-face courses. Electives in niche areas are offered to

students in all courses. Student centric methods of teaching learning such as workshop, student led seminars, film screening, interactive sessions, use of education technology, Moodle learning management system democratize the eco-system. As a result, critical thinking, scientific temper and creativity are fostered.in house development with e-content .

Core Objectives:

- 1.Enriching linguistic skills
- 2.Providing a detailed knowledge of Gujarati literature
- 3.Introducing Indian literature through Gujarati language
- 4.Introduce women's writing and its contribution to Gujarati and Indian literature
- 5.Training them for Government and private jobs
6. Enabling female students to lead a self-reliant lifestyle
7. Training students for research work and make them aware about Research skills

ઉદ્દેશ/ હેતુ :

૧. ભાષિક રાષ્ટ્રીયતાને સમૃદ્ધ કરવું.
૨. ગુજરાતી સાહિત્ય તેમ જ ભાષાના તમામ આયામો (સ્વરૂપો)નું ગહન વિશદ જ્ઞાન પ્રદાન કરવું
૩. ગુજરાતી માધ્યમથી ભારતીય સાહિત્યનો પરિચય કરાવવો.
૪. ગુજરાતી તથા ભારતીય સાહિત્યમાં નારીલેખન તેમ જ તેનાં યોગદાનનો પરિચય કરાવવો.
૫. ગુજરાતી સરકારી-અસરકારી કાર્ય સંબંધિત ઉપક્રમથી વિદ્યાર્થિની બહેનોને રોજગારલક્ષી બનાવવી.
૬. વિદ્યાર્થિની બહેનોને સ્વાવલંબી જીવનપદ્ધતિ માટે સક્ષમ બનાવવી.
૭. વિદ્યાર્થિની બહેનોને સંશોધન (reserch) પ્રત્યે જાગૃત કરવી.

Structure with Course Titles

Postgraduate Programme of 2 years:

Course code	Courses- PG	Type of Course	Credits	Marks	Int	Ext
	Semester I					
110211	ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપ અને કૃતિઓનો અભ્યાસ – મધ્યકાલીન	Major (Core)	4	100	50	50
110212	ભાષાવિજ્ઞાન	Major (Core)	4	100	50	50
110213	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય – ગદ્ય અને પદ્ય(પ્રશિષ્ટ કૃતિ સહિત)	Major (Core)	4	100	50	50

110214	ગાંધીવિચાર અને તેની સાંપ્રત સમયમાં તેની પ્રસ્તુતતા	Major (Core)	2	50	50	0
120211	નાટક અને રંગમંચ	Major (Elective)	4	100	50	50
130211	સંશોધન -પ્રવિધિ	Minor Stream (RM)	4	100	50	50
PG Course code	Semester -II					
210211	ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા - કાવ્યશાસ્ત્ર	Major (Core)	4	100	50	50
210212	ભારતીય /અનૂદિત કૃતિઓનો અભ્યાસ	Major (Core)	4	100	50	50
210213	એક સર્જકનો અભ્યાસ	Major (Core)	4	100	50	50
210214	નારીવાદ અને ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય	Major (Core)	2	50	0	50
220211	અનુવાદ અને ભાષાંતર કલા	Major (Elective)	4	100	50	50
240241	પ્રત્યક્ષ પ્રશિક્ષણ	OJT	4	100	50	50
			22	550	250	300

Course code	Courses-PG	Type of Course	Credits	Marks	Int	Ext
	Semester III					
310211	આધુનિક ગુજરાતી સાહિત્ય	Major (Core)	4	100	50	50
310212	ગુજરાતી વિવેચનના અભિગમો	Major (Core)	4	100	50	50
310213	પાશ્ચાત્ય વિવેચન	Major (Core)	4	100	50	50
310214	લોક સાહિત્ય અને લોકભાષા	Major (Core)	2	50	0	50
320211	સાહિત્યિક સંજ્ઞા અને સંજ્ઞા કેન્દ્રિત કૃતિઓનો અભ્યાસ	Major (Elective)	4	100	50	50
350231	શોધ - પરિયોજના	RP	4	100	50	50
			22	550	250	300
	SEMESTER-IV					
410211	ગુજરાતી વિવેચન	Major (Core)	4	100	50	50
410212	અનુઆધુનિક ગુજરાતી સાહિત્ય	Major (Core)	4	100	50	50
410213	વિદ્ય સાહિત્ય	Major (Core)	4	100	50	50
420211	સાહિત્ય અને સિનેમા	Major (Elective)	4	100	50	50
450231	શોધ - પરિયોજના	RP	6	150	100	50
			22	550	300	250

મૂલ્યાંકન પદ્ધતિ –

વિદ્યાર્થીની બહેને પાસ થવા બાહ્ય અને આંતરિક પરીક્ષામાં 40% ગુણ લાવવા અનિવાર્ય રહેશે

1. જે વિદ્યાર્થીની બહેને આંતરિક પરીક્ષામાં નાપાસ થશે તેમને બાહ્ય પરીક્ષામાં બેસવાની પરવાનગી મળશે નહિ

External exam (બાહ્ય) પ્રશ્નપત્રનું સ્વરૂપ (50ગુણ માટે)

પ્રશ્ન .1 સંદર્ભ સહિત પ્રશ્ન (પાઠ્યપુસ્તક પ્રશ્નપત્ર માટે)	4માંથી કોઈ પણ 2	20 ગુણ
અથવા		
પ્રશ્ન .1 દીર્ઘ પ્રશ્ન (સૈધાંતિક પ્રશ્નપત્ર માટે)	2 માંથી કોઈ પણ 1	20 ગુણ
પ્રશ્ન .2 સવિસ્તર પ્રશ્નો	4માંથી કોઈ પણ 2	20 ગુણ
પ્રશ્ન .3 . ટૂંક નોંધ	4 માંથી કોઈ પણ 2	10 ગુણ
અથવા		
પ્રશ્ન .3 વૈકલ્પિક પ્રશ્નો(MCQ)	10 માંથી 10	10 ગુણ

સુચના : દરેક પ્રશ્નપત્રના પ્રત્યેક એકમ પ્રમાણે અભ્યાસક્રમને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્ન પૂછવા .

Internal exam આંતરિક મૂલ્યાંકન – 50 ગુણ માટે

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર-PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે કે લેખક, તજજ્ઞ વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીભાષાનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય / અંગ્રેજી

કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના
નિર્દેશ અનુસાર

Pattern-Semester I, M.A –I, GUJARATI
Structure with Course Titles

Postgraduate Programme of 2 years:

Course code	Courses- PG	Type of Course	Credits	Marks	Int	Ext
	Semester I					
110211	ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપ અને કૃતિઓનો અભ્યાસ – મધ્યકાલીન	Major (Core)	4	100	50	50
110212	ભાષાવિજ્ઞાન	Major (Core)	4	100	50	50
110213	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય – ગદ્ય અને પદ્ય	Major (Core)	4	100	50	50
110214	ગાંધીવિચાર અને તેની પ્રસ્તુતતા	Major (Core)	2	50	50	0
120211	નાટક અને રંગમંચ	Major (Elective)	4	100	50	50
130211	સંશોધન –પ્રવિધિ	Minor Stream (RM)	4	100	50	50
Course code	Semester –II					
210211	ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા – કાવ્યશાસ્ત્ર	Major (Core)	4	100	50	50
210212	ભારતીય /અનૂદિત કૃતિઓનો અભ્યાસ	Major (Core)	4	100	50	50
210213	એક સર્જકનો અભ્યાસ	Major (Core)	4	100	50	50
210214	નારીવાદ અને ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય	Major (Core)	2	50	0	50
220211	અનુવાદ –સિધ્ધાંત અને વિનિયોગ	Major (Elective)	4	100	50	50
240241	પ્રત્યક્ષ પ્રશિક્ષણ	OJT	4	100	50	50

			22	550	250	300
--	--	--	----	-----	-----	-----

L = No. Of Lectures per week., CR=Credit per paper ,D=Duration of Theory paper for examination in hrs., TP=Theory paper i.e. External Examination Marks., T=Total Marks

નિયમિત વિદ્યાર્થિનીઓ માટે :

અંતર્ગત મૂલ્યમાપન : 50 ગુણ

બહિર્ગત મૂલ્યમાપન : 50 ગુણ

Course Syllabus
Semester I

Major (Core)

Course Title	ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપ અને કૃતિઓનો અભ્યાસ –(મધ્યકાલીન)
Course code	110211
Course Credits	4
Course Outcomes	<p>After going through the course, learners will be able to</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ગુજરાતી મધ્યકાલીન કવિતાની ભૂમિકાને ધ્યાનમાં રાખી નિચત કૃતિઓનો અભ્યાસ જાણી જ્ઞાન સમૃદ્ધ થઈ શકે . 2. કૃતિઓના અભ્યાસ દ્વારા ગુજરાતી મધ્યકાલીન કવિતાની સ્વરૂપગત વિશેષતા, પરંપરાને ધ્યાનમાં રાખી કવિઓના પ્રદાનની જાણકારી મેળવી શકે . 3. મધ્યકાલીન સ્વરૂપનો અભ્યાસ તેમ જ તેના આધારે મધ્યકાલીન કૃતિઓનો અભ્યાસ કરી જ્ઞાનમાં વધારો કરી શકે .
Module 1 (Credit 1) :	પ્રબંધ -સંજ્ઞા, ઉદ્ભવ, વિભાવના, લક્ષણો સંદર્ભે સ્વરૂપનો અભ્યાસ સ્વરૂપની વિકાસરેખા
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.મધ્યકાલીન કાવ્ય સ્વરૂપની સમજ અને વિકાસ ને જાણશે 2. જૈન –જૈનેત્તર અને મધ્યકાલીન કવિ અને કાવ્ય પ્રવૃત્તિઓ થી પરિચિત થશે 3. મધ્યકાલીન સાંસ્કૃતિક ચેતનાથી વિદિત થશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • મધ્યકાલીન સ્વરૂપ પ્રબંધ – સંજ્ઞા , ઉદ્ભવ , વિભાવના , લક્ષણો • કવિ પદ્ધતિ અને તેનું ઐતિહાસિક મહત્વ, • વીરરસની કાલજયી કૃતિ • પ્રબંધ સ્વરૂપનો વિકાસ
Module 2 (Credit 1) :	આખ્યાન -સંજ્ઞા, ઉદ્ભવ, વિભાવના, લક્ષણો સંદર્ભે સ્વરૂપનો અભ્યાસ સ્વરૂપની વિકાસરેખા
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. મધ્યકાલીન આખ્યાનના સ્વરૂપને જાણશે 2. આખ્યાનને આધારે મધ્યકાલીન સ્વરૂપને આધારે જ્ઞાનમાં વધારો કરશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • મધ્યકાલીન સ્વરૂપ આખ્યાન – સંજ્ઞા , ઉદ્ભવ , વિભાવના , લક્ષણો • કવિ પ્રેમાનંદ અને તેનું ઐતિહાસિક મહત્વ, અને રસની કાલજયી કૃતિ • આખ્યાન સ્વરૂપનો વિકાસ

Module 3 (Credit 1) : કાન્હડે પ્રબંધ- કવિ પદ્મનાભ વિરચિત , સંપાદક કાન્તિલાલ વ્યાસ, એન.એમ ત્રિપાઠી કંપની	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	3. કવિ પદ્મનાભ વિરચિત કાન્હડે પ્રબંધની ઐતિહાસિકતાથી વિદિત થાય
	4. કવિ પદ્મનાભ વિરચિત કાન્હડે પ્રબંધના ચાર ભાગને જાણે સાથે ત્યારના સમયની સાંસ્કૃતિક વાતાવરણને જાણે
Content Outline	કાન્હડે પ્રબંધના ચાર ભાગ - કે.બી.વ્યાસ સંપાદિત - ઐતિહાસિક મહત્વ , સામાજિક મહત્વ , સાંસ્કૃતિક મહત્વ - પાત્ર નિરૂપણ - રસ સંક્રાંતિ - વાતાવરણ - કથા કૌશલ - આરંભ અને અંત - સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન અને પ્રસ્તુતતા
Module 4 (Credit 1) : કુંવરબાઈનું મામેરું-કવિ પ્રેમાનંદ કૃત – ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાવલિ- ૧૩ , સંપાદક – મગનભાઈ પ્રભુભાઈ દેસાઈ - નવજીવન પ્રકાશન મંદિર અમદાવાદ	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	5. કવિ શિરોમણી પ્રેમાનંદ સાહિત્ય ખાસ કરીને આખ્યાન , તેની આખ્યાન કળા , કથા કૌશલ કળા , પાત્ર નિર્માણ કળાને વિગતે જાણશે
	6. કુંવરબાઈનું મામેરુંમાં સામાજિક –સાંસ્કૃતિક મહત્વ જાણશે , આખ્યાન કૃતિની ભાષા સિદ્ધિ , રસ સિદ્ધિ

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર-PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે કે લેખક, તજજ્ઞ વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીભાષાનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર

: સંદર્ભ ગ્રંથો :

૧. ગુજરાતી સાહિત્ય (મધ્યકાલીન)

: અનંતરાય રાવળ, ગૂર્જર પ્રકાશન, અમદાવાદ, 1954.

૨. ગુજરાતી સાહિત્યના માર્ગસૂચક સ્તંભો : ઝવેરી કૃષ્ણલાલ મોહનલાલ, એન.એમ.ત્રિપાઠી, 1958
૩. મધ્યકાળના સાહિત્યપ્રકારો : ડૉ.ચંદ્રકાન્ત મહેતા, એન.એમ.ત્રિપાઠી, 1958
૪. અનુક્રમ : જયંત કોઠારી, ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ, 1975.
૫. બાર સાહિત્ય સ્વરૂપો : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, 2001.
૬. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ-1 : સંપા. ઉમાશંકર જોશી, અનંતરાય રાવળ, યશવંત શુક્લ, પ્રકા. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ, બીજી શોધિત આવૃત્તિ ૨૦૦૫
૭. સાહિત્ય સ્વરૂપસંધાન : સંપા. સુમન શાહ અને અન્ય , પાર્શ્વ પ્રકાશન, પ્ર . આ . ૧૯૯૭, પુન .મૂ. ૨૦૧૪, મૂલ્ય -૨૩૫ -૦૦
૮. સ્વાધ્યાય અને સંશોધન : બલવંત જાની, ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી ૧૯૯૦, પુ.મૂ. ૨૦૨૧
૯. મધ્યકાલીન જૈન કવિતાસંચય સંપા : અભય દોશી, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી, ૨૦૧૯
૧૦. મધ્યકાલીન ગુજરાતી જૈન સાહિત્ય સંપાદક : જયંત કોઠારી, કાંતિભાઈ બી. શાહ, ૧૯૯૩
૧૧. કાન્હડે પ્રબંધ કવિ પદ્મનાભ વિરચિત , સંપાદક કાન્તિલાલ વ્યાસ, એન.એમ ત્રિપાઠી કંપની,
- ૧૨ . સાહિત્યબોધ રમેશ ગાનાકાર , અક્ષય પ્રકાશન , આણંદ, ૧૯૮૬
- ૧૩ . મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય-પ્રવાહ અને સ્વરૂપ હસુ યાજ્ઞિક , પાર્શ્વ પ્રકાશન
- ૧૪ . મધ્યકાળના કથાકાવ્ય પ્રકારો જયંત કોઠારી , ફાર્બસ ત્રૈમાસિક, ઓક્ટોબર-ડીસેમ્બર, ૧૯૯૭, ૨૦૨-૨૦૯
- ૧૫ . મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય વિમર્શ બલવંત જાની , ISBN-978-93-84977-96-2, ડીવાઈન પ્રકાશન , અમદાવાદ , ૨૦૧૫
- ૧૬ મધ્યકાલીન સાહિત્યકૃતિનું સંપાદન -ત્રણ પગલાની સંશોધાન્યાત્રા - પૃષ્ઠ-૬૫ થી ૧૦૫ , સાહિત્યિક તથ્યોની માવજત , જયંત કોઠારી , ગૂર્જર પ્રકાશન , અમદાવાદ , ૧૯૮૯

- ૧૭ .મધ્યકાલીન કવિતાના અર્થઘટન અને આસ્વાદની સમસ્યાઓ -પૃષ્ઠ- ૧૦૬-૧૨૨ , સાહિત્યિક તથ્યોની માવજત , જયંત કોઠારી , ગૂર્જર પ્રકાશન , અમદાવાદ , ૧૯૮૯
- ૧૮ .સંશોધનના માર્ગે -કેશવરામ કા. શાસ્ત્રી ,ભારતી સાહિત્ય સંઘ
- ૧૯ .પ્રેમાનંદ -એક સમાલોચના - રમેશ .મ.શુક્લ - પાર્શ્વ પ્રકાશન , અમદાવાદ , પ્રથમ આવૃત્તિ - ૨૦૦૦ , મૂલ્ય -૭૫/-
- ૨૦ . કવિ શિરોમણી પ્રેમાનંદ - પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ -પાર્શ્વ પ્રકાશન , પ્રથમ આવૃત્તિ - ૧૯૯૯ , મૂલ્ય - ૬૦/-

Major (Core)

Course Title	ભાષાવિજ્ઞાન
Course code	110212
Course Credits	4
Course Outcomes	<p>After going through the course, learners will be able to</p> <ol style="list-style-type: none">1. ભાષાવિજ્ઞાનની ઐતિહાસિક અને વર્ણનાત્મક પદ્ધતિ દ્વારા ગુજરાતી ભાષાનો અભ્યાસ કરવો.2. ભાષા મનુષ્ય સંસ્કૃતિની દેણ છે. ભાષા વગરનો માનવ સમાજ કલ્પી શકતો નથી, વિદ્યાર્થીનીઓની વૈજ્ઞાનિક અને ઐતિહાસિક અભિગમથી ભાષી સંરચના, સ્વરૂપ અને ભાષા પરિવારની સમજ કેળવે તે જરૂરી છે.3. ઐતિહાસિક શાખા અને વર્ણનાત્મક શાખા દ્વારા ભાષા વિજ્ઞાનનો અભ્યાસ કરી તેના પાયાના સિદ્ધાંતોની જાણકારી મેળવી ગુજરાતી ભાષાનો પરિચય મેળવવો.4. ભાષાનું સ્વરૂપ , ક્ષેત્ર , વિકાસની વૈજ્ઞાનિકતા , પ્રયોગની કલાત્મકતા અધ્યયનની વિવિધ પ્રણાલી તથા પરિવર્તનને જાણશે5. ભાષા વિજ્ઞાનની શાખાઓનો ,બોલીઓનો અભ્યાસ કરશે
Module 1 (Credit 1) :	ભાષાનો સામાન્ય પરિચય : ભાષા વિજ્ઞાનનો પરિચય, વિષય અને સ્વરૂપ, ભાષાની અધ્યયનની પદ્ધતિઓ (વર્ણનાત્મક, ઐતિહાસિક, તુલનાત્મક),વ્યાખ્યા, તેનું સામાન્ય સ્વરૂપ, ભાષા અને બોલી વિજ્ઞાન (પ્રાદેશિક, ધંધાકીય, સામાજિક અને ગુજરાતી ભાષાની બોલીનો પરિચય).
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <ol style="list-style-type: none">1. વિદ્યાર્થીની બહેનો ભાષા સ્વરૂપ,ક્ષેત્ર , વિકાસની વૈજ્ઞાનિકતા તથા પ્રાયોગિક કલાત્મકતા જાણશે2. વિદ્યાર્થીની બહેનો ભાષા અધ્યયનની વિવિધશાખાઓ , ગુજરાતી ભાષાની વિવિધ બોલીઓ , બોલી વિજ્ઞાનને જાણશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none">• ભાષાનું સ્વરૂપ અને ક્ષેત્ર• ભાષાની વૈજ્ઞાનિકતા તથા પ્રયોગની કલાત્મકતા• ભાષા અધ્યયનની પદ્ધતિઓ – વર્ણનાત્મક , અતિહાસિક , તુલનાત્મક• બોલી વિજ્ઞાન – પ્રાદેશિક , સામાજિક , ધંધાકીય , શબ્દ ભંડોળ
Module 2 (Credit 1) :	ઐતિહાસિક ભાષા વિજ્ઞાન (ગુજરાતી ભાષાના સંદર્ભમાં) ભાષાકીય પરિવર્તન : સ્વરૂપ અને પ્રકારો (ધ્વનિ પરિવર્તન, રૂપ પરિવર્તન, શબ્દરાશિ પરિવર્તન, અર્થ પરિવર્તન, સાદ્રશ્ય પરિવર્તન), પારિવારિક ભાષાકુળો તેની સમજ, પરિચય.(ભારતના

ભાષાકુળોનો અભ્યાસ તેમાં ગુજરાતી ભાષાનું સ્થાન)	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	<ol style="list-style-type: none"> 1. વિદ્યાર્થીની બહેન ભાષા , વ્યાકરણ ,જ્ઞાન વિજ્ઞાનની અન્ય શાખાઓથી પરિચિત થશે 2. વિદ્યાર્થીની બહેન ભાષાકીય પરિવર્તન –ધ્વનિ , રૂપ , શબ્દ, અર્થ ,સાદૃશ્ય પરિવર્તન જાણશે અને શીખશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • જગતના ભાષા ભાષાકુળો તેની સમજ, પરિચય.(ભારતના ભાષાકુળોનો અભ્યાસ તેમાં ગુજરાતી ભાષાનું સ્થાન • ભાષાકીય પરિવર્તન
Module 3 (Credit 1) : વર્ણનાત્મક ભાષાવિજ્ઞાન : ધ્વનિવિચાર (Phonetics) અને ધ્વનિઘટકવિચાર (Phonemics), ધ્વનિવિચારની ત્રણ શાખાઓનો પરિચય. ઉચ્ચારણમૂલક ધ્વનિ તંત્ર : ઉચ્ચારણ અંગો, ઉચ્ચારણ સ્થાન, ઉચ્ચારિત ધ્વનિઓનું વર્ગીકરણ. ઉચ્ચારણ સ્થાન અને પ્રયત્નરીતિને આધારે પડતા ધ્વનિઘટકના પ્રકારોનો પરિચય. ખંડિયધ્વનિઘટક : સ્વર અને તેના પ્રકાર (અગ્ર, મધ્ય, પશ્ચિમ-પૃષ્ઠ) વ્યંજન અને તેના પ્રકાર (સ્પર્શ, અનુનાસિક, પ્રકંપી, પાર્શ્વિક, સંઘર્ષી વગેરે.) અતિખંડીય ધ્વનિઘટક : અક્ષર, સંઘ્યક્ષર, જંકચર, કાલમાન, સ્વરભાર, કાકુ વગેરેનો પરિચય.	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	<ol style="list-style-type: none"> 1. વિદ્યાર્થીની બહેન ધ્વનિ યંત્ર , ધ્વનિ વિજ્ઞાન ,ધ્વનિ વિચાર તેની શાખાઓ phonology-phonetics અને phonemicsનો ભેદ જાણશે 2. વિદ્યાર્થીની બહેન ખંડિય તેમ જ અતિ ખંડિય ધ્વનિ ઘટકો – સ્વર અને વ્યંજનનું વર્ગીકરણ , અક્ષર, સંઘ્યક્ષર, સીમાસંધિ –junction, કાલમાન ,કાકુ ,સ્વરભાર વગેરેનો પરિચય કેળવશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • ધ્વનિ યંત્ર • ધ્વનિ વિજ્ઞાન – સ્વર અને વ્યંજનનું વર્ગીકરણ • અક્ષર , સંઘ્યક્ષર , જંકચર, કાલમાન, સ્વરભાર, કાકુ વગેરેનો પરિચય. • ધ્વનિ વિચાર • ધ્વનિ વિચારની શાખાઓ – ઉચ્ચારણ ,સંચારણ, શ્રવણ વર્ણનાત્મક ભાષાવિજ્ઞાન
Module 4 (Credit 1) : રૂપવિચાર (Morphology) (ગુજરાતી ભાષાના સંદર્ભમાં) રૂપ, રૂપ ઘટકની ઓળખ રૂપઘટકનાં પ્રકારો (બદ્ધ-મુક્ત/વિચ્છિન્ન-અવિચ્છિન્ન/ધાતુ-અધાતુ/અંગ) વ્યાકરણિક પ્રવર્ગો : લિંગ, વચન, પુરુષ, વિભક્તિ, પ્રયોગ, કાળ, સમાસ, ક્રિયા વિશેષણ, ઉદગાર વાચકો, નિપાતો. વાક્ય વિચાર (Syntax) (ગુજરાતી ભાષાના સંદર્ભમાં) વાક્ય અને તેનાં પ્રકારો (સાદું, સંકુલ	

	કે મિશ્ર, સંયુક્ત વાક્ય) વિધિવાચક, નિષેધ વાચક, પ્રશ્નાર્થ, સંકેતાત્મક, આદત વાચી. કર્તરિ-કર્મણિ-પ્રેરક રચનાઓ. રૂપાખ્યાનગત અને વાક્યગત સંબંધો. વાક્ય રચનાના નિકટસ્થ અવયવો.
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	1. વિદ્યાર્થીની બહેન રૂપ વિચાર , અર્થ તથા તત્વનો સંબંધ, પરિવર્તન કારણ તેમ જ દિશાઓ થી પરિચિત થશે
	2. વિદ્યાર્થીની બહેન વાક્ય વિચાર , શબ્દ અને અર્થનો સંબંધ , પ્રકાર વાક્ય પરિવર્તનને જાણશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • રૂપ વિચાર –સંબંધ તત્વ તેમ જ તેનો સંબંધ • રૂપ વિચાર અને તેનાં પ્રકારો • વાક્ય વિચાર –શબ્દ અને પદ્મીઓ સંબંધ , વાક્યના પ્રકાર • વાક્યાપરીવાર્તાનના કરણ

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર-PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે વિદ્યાવિશેષ કે લેખક વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીભાષાનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર

: સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિ : ડૉ. પ્રબોધ પંડિત, ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ, 1974
2. વ્યાકરણ વિમર્શ : ઊર્મિ દેસાઈ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ 1992, 2016
3. ભાષાશાસ્ત્રની કેડીએ : ઊર્મિ દેસાઈ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ 1992
4. બોલીવિજ્ઞાન અને ગુજરાતની બોલીઓ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ 1974
5. બોલીવિજ્ઞાનના કેટલાક પ્રશ્નો : શાંતિલાલ આચાર્ય, ગુજ. સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ, 1984
6. ગુજરાતની ભાષા : ટી.એન.દવે, અનુ. મીનાક્ષી પટેલ, યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ, 1972
7. ભાષા અને તેનું ભૌતિક સ્વરૂપ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ, નંદિતા પ્રકાશન, અમદાવાદ
8. ભાષા વ ભાષાશાસ્ત્ર : શ્રી ન. ગજેન્દ્રગડકર, વ્હીનસ પ્રકાશન, પુણે
9. ગુજરાતી ભાષાનું ઐતિહાસિક વ્યાકરણ : હરિવલ્લભ ભાયાણી, ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર, 1988
10. વ્યાકરણ : અર્થ અને આકાર : સંપા. ડૉ. દયાશંકર જોશી, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, પ્ર.આ. 1978, પુન:મુદ્રિત 1995.
11. ભારતીય ભાષાવિજ્ઞાન : આચાર્ય કિશોરીદાસ વાજપાઠી, વાણી પ્રકાશન, પ્ર. આ. 1999, દ્વિ.સં. 2008
12. Introductory Linguistics : W.P.Lehmann, Oxford and IBH Publishing Co. Mumbai, New Delhi, Calcutta, 1966

Major (Core)

Course Title	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય –ગદ્ય અને પદ્ય
COURSE CODE	110213
Course Credits	4
Course Outcomes	<p>After going through the course, learners will be able to</p> <p>૧. અર્વાચીન ગુજરાતીગદ્ય અને પદ્ય કૃતિઓના સ્વરૂપ અને વિકાસને પ્રસ્તાવિક ભૂમિકાનું જ્ઞાન થવું.</p> <p>૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યપ્રવાહને ધ્યાનમાં રાખી નિયત કૃતિઓનો સમગ્રલક્ષી અભ્યાસ કરવો.</p> <p>૩. નિયત કૃતિઓના અભ્યાસ દ્વારા અર્વાચીન ગદ્ય-પદ્ય પ્રવાહથી જ્ઞાન થવું.</p> <p>૪ . ગુજરાતી પ્રશિષ્ટ કૃતિઓને જાણે</p> <p>૫. મનુષ્ય સંસ્કૃતિ, ઇતિહાસ લેખન, સાહિત્ય કળા દ્વારા સાહિત્યનો સર્જક સંસ્કૃતિ બોધ અને ઇતિહાસ બોધ કઈ રીતે રહજુ કરે છે તે જાણશે</p>
Module 1 (Credit 1) : અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય વિકાસરેખા	
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>1. માનવ સંસ્કૃતિ વિવિધ ઘટક અંગો વડે ઉત્થાન –પતનની સમાંતર પ્રક્રિયા વર્ણવે છે , એ પ્રક્રિયા સંસ્કૃતિનો ઇતિહાસ છે , ઇતિહાસ લેખન વડે મનુષ્યના કાર્યની સમીક્ષા થાય છે</p> <p>2. નિયત કૃતિઓના અભ્યાસ દ્વારા અર્વાચીન ગદ્ય-પદ્ય પ્રવાહથી જ્ઞાત થશે . ગુજરાતી પ્રશિષ્ટ કૃતિઓને જાણશે</p> <p>1. પ. મનુષ્ય સંસ્કૃતિ, ઇતિહાસ લેખન, સાહિત્ય કળા દ્વારા સાહિત્યનો સર્જક સંસ્કૃતિ બોધ અને ઇતિહાસ બોધ કઈ રીતે રહજુ કરે છે તે જ</p>
Content Outline	<p>*સુધારક યુગ – લક્ષણો અને વિશેષતા , સર્જકોનું પ્રદાન</p> <p>*પંડિત યુગ – લક્ષણો અને વિશેષતા , સર્જકોનું પ્રદાન</p> <p>*ગાંધી યુગ –લક્ષણો અને વિશેષતા , સર્જકોનું પ્રદાન</p> <p>*અનુગાંધી યુગ – લક્ષણો અને વિશેષતા , સર્જકોનું પ્રદાન</p>
Module 2 (Credit 1) : અર્વાચીન ગદ્ય- પદ્યની વિભાવના	
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>7. સંસ્કૃતિ , સાહિત્ય , ઇતિહાસ દર્શાવતી ગદ્ય કૃતિઓનો પરિચય (સુધારક,યુગ પંડિત યુગ ,ગાંધી યુગ અનુગાંધી યુગની)</p>

	8. સંસ્કૃતિ , સાહિત્ય , ઇતિહાસ દર્શાવતી પદ્ય કૃતિઓનો પરિચય (સુધારક,યુગ પંડિત યુગ ,ગાંધી યુગ અનુગાંધી યુગની
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • સુધારક યુગની ગદ્ય -પદ્ય કૃતિઓનો અભ્યાસ • પંડિત યુગની ગદ્ય -પદ્ય કૃતિઓનો અભ્યાસ • ગાંધી યુગની ગદ્ય -પદ્ય કૃતિઓનો અભ્યાસ • અનુ ગાંધી યુગની ગદ્ય -પદ્ય કૃતિઓનો અભ્યાસ
Module 3 (Credit 1) : મળેલા જીવ - પન્નાલાલ પટેલ , સંજીવની પ્રકાશન , અમદાવાદ	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	9. ગાંધીયુગ - જ્ઞાનપીઠ અવાઈ પુરસ્કૃત સર્જક પન્નાલાલ પટેલનું પ્રદાન કથા સાહિત્યમાં જાણશે ,
	10. માનવ સંસ્કૃતિનું દર્શન કરાવતી ગાંધી યુગની પ્રતિનિધિ કૃતિનો અભ્યાસ કરી સર્જકના સર્જનથી સંસ્કૃતિબોધ અને ઇતિહાસ બોધ મેળવશે .
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • મળેલા જીવ - વસ્તુસંકાલના • મળેલા જીવ -પાત્ર નિરૂપણ • મળેલા જીવ - વાતાવરણ • મળેલા જીવ - જીવન દર્શન • મળેલા જીવ - ગાંધી યુગની ગદ્ય કૃતિ • મળેલા જીવ ભાષા શૈલી -બોલી • મળેલા જીવ - સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન
Module 4 (Credit 1) : કાવ્યવિશેષ- નિરંજન ભગત - સંપાદન - સુરેશ દલાલ , શ્રીમતી નાથીબાઈ દામોદર ઠાકરસી મહિલા વિદ્યાપીઠ, ૧૯૯૧, મુંબઈ વિકેતા - નવભારત સાહિત્ય મંદિર , મુંબઈ	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	11. ૧૯મી સદીના મધ્યભાગથી વિશ્વના કળા જગતમાં કલાકારો એ નૂતન સંવેદનશીલતા અને પ્રયોગશીલ સર્જક ચેતનાથી ઉત્તામ કળા કૃતિઓ, સાહિત્ય કૃતિનો આવિષ્કાર તેનાં અધ્યાપન દ્વારા વિદ્યાર્થીની બહેન કલાના વિશ્વની અનુભૂતિ કરે તે હેતુ છે
	12. સર્જક ચેતનાના ઉન્મેશોના પરિણામ રૂપે કૃતિઓનો સ્વાધ્યાય અને આસ્વાદથી વિદ્યાર્થીની જીવન અને કળા વિશેની નૂતન અભિજ્ઞતા પ્રાપ્ત કરે છે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • કાવ્ય વિશેષ - નિરંજન ભગત - અનુગાંધી અને આધુનિક યુગ સુધી તેમનું પ્રદાન • અનુ ગાંધી યુગના પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનાર સર્જક નિરંજન ભગતનો પરિચય • વિવેચનાત્મક , આસ્વાદાત્મક પરિચય • આધુનિકતા તરફ નિરંજન ભગતનું પ્રયાણ

- તેમની કવિતાનો સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન (છંદોલય બૃહત સંદભે)

Assignment / Activities towards Comprehensive Continous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર-PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે વિદ્યાવિશેષ કે લેખક વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીભાષાનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર

: સંદર્ભ ગ્રંથો :

- 1.ગુજરાતી કથાવિશ્વ : સંપા. બાબુ દાવલપુરા, ગ્રંથાગાર પ્રકાશન
- 2.ગુજરાતી નવલકથા : રઘુવીર ચૌધરી, રાધેશ્યામ શર્મા, ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- 3.કથોપકથન : સુરેશ જોષી
4. કથાપદ : સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
- 5.કથાયોગ : નરેશ વેદ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- ૬ .નવલકથા અને ઠું : ‘શબ્દસૃષ્ટિ’ વિશેષાંક, સં. હર્ષદ ત્રિવેદી ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી, અમદાવાદ
- ૭ .મણિકાન્તથી મણિલાલ : સિલાસ પટેલિયા, પૃ.25-31
- ૮ .સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતીગીત : સ્વરૂપ અને વિકાસ, પથિક પરમાર આદર્શ પ્રકાશન, પ્ર. આ. 1994
- ૯ .ટૂંકી વાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા : જયંત કોઠારી, ગૂર્જર પ્રકાશન અમદાવાદ
- ૧૦ . નિરંજન ભગતની કવિતા -ડો . નલિની માડગાવકર ,એસ .એન .ડી .ટી મહિલા વિદ્યાપીઠ , ગુજરાતી વિભાગ , પ્ર.આ . ૨૦૦૨ , મૂલ્ય -૧૪૦-૦૦
- ૧૧ .ગુજરાતી ગીત –મહત્વના સ્થિતચન્તરો મણિલાલ પટેલ ,શબ્દ સૃષ્ટિ ,નવે . ડીસેમ્બર.૨૦૦૦, ૧૩૪ -૪૧
- ૧૨ . છંદોલય – ૧૯૪૩ -૧૯૫૬ અમદાવાદ , વોરા પ્રકાશન
૧૩. રાજેન્દ્ર –નિરંજન યુગની કવિતા પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ ,કવિલોક , નવે . ૨૦૦૦ , પૃષ્ઠ. ૪-૧૩
- ૧૪.ગુજરાતી નવલકથા (૧૯૩૧ -૧૯૪૭) હસુ યાજ્ઞિક, શબ્દ સૃષ્ટી, ઓગષ્ટ -૧૯૯૮ , ૭૫-૮૩
૧૫. ગુજરાતી નવલકથા (૧૯૪૭ -૧૯૯૭) નરેશ વેદ , શબ્દ સૃષ્ટી, ઓગષ્ટ -૧૯૯૮ ,૮૩ -૯૨
૧૬. નિરંજન ભગત – દક્ષા વ્યાસ , અમદાવાદ , આદર્શ પ્રકાશન , ૧૯૮૪
- ૧૭ . નિરંજન ભગત – અમદાવાદ , કુમકુમ પ્રકાશન , ૧૯૮૧
- ૧૮ . અદ્યતન કવિતા – રઘુવીર ચૌધરી – નિરંજન ભગત – પૃષ્ઠ – ૪૪ -૪૬ , ૧૮૯ -૧૯૩

૧૯. આધુનિક કવિતામાં ભાષાકારમાં – સતીશ વ્યાસ, ૧૯૮૩પૃ. ૪૧ -51

૨૦. નિરંજન ભગતની કાવ્યશૈલી – એક ભાષા વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિ - સ્વાધ્યાય – ૧૦-૧ ,નોવેમ્બર -૧૯૭૨ , પૃષ્ઠ – ૬૭-73 , ભાષા , સમાજ અને સાહિત્ય – ૧૯૭૫ પૃષ્ઠ ૧૦૯-૧૧૯૯

૨૧. ગુજરાતી નવલકથામાં રૂપ વિકાસ સરસ્વતીચંદ્ર થી આજ સુધી – જયંત ગાડીત, પરબ, ૧૯૮૭ એપ્રિલ-મે

૨૨. ગુજરાતી નવલકથાનો રૂપ વિકાસ – પ્રમોદકુમાર પટેલ – પરબ, ૧૯૮૭, એપ્રિલ-મે

૨૩. નવલકથા સંદર્ભ કોશ – પ્રકાશ વેગડ

૨૪. અમર ગીતો – ચંદ્રકાંત શેઠ

Major (Core)

Course Title	ગાંધીવિચાર અને તેની પ્રસ્તુતતા
Course code	110214
Course Credits	2
Course Outcomes	After going through the course, learners will be able to
	૧. વીસમી સદીના વિશ્વમાનવોમાં ગાંધીજીની સમગ્ર વિચારણાથી જ્ઞાત થાય.
	૨. ગાંધીવિચારનું મહત્વ સમજાય.
	૩. ગાંધી સાહિત્યનો વર્તમાન સંદર્ભે પ્રસ્તુત કઈ રીતે છે તેથી જ્ઞાત થાય.
	૪. ગાંધીજીના નવા વિચારોથી જ્ઞાત થાય.
Module 1 (Credit 1) :-	ગાંધીજીના જીવનનો સંક્ષિપ્ત પરિચય. ગાંધીજીના લેખનનો વિગતવાર પરિચય. - ગુજરાતી સાહિત્ય અને ગાંધીવિચારધારા અને તેની અત્યારના સમયમાં પ્રસ્તુતતા (સામાજિક, આર્થિક, રાજકીય, સાંસ્કૃતિક વિચારો.)
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	2. મહાત્મા ગાંધી – એક રાજ નૈતિક અને આધ્યાત્મિક નેતા તરીકે, તેનાં પ્રદાનને, તેમના જીવનને તેમ જ સ્વતંત્રતા આંદોલનના પ્રમુખ રાજનૈતિક, ગાંધી – ભારતીય અને ભારતીયતા, ભારતીય સ્વતંત્રતામાં તેમના મુખ્ય પ્રદાનને જાણશે
	3. ભારતની સ્વતંત્રતામાં તેમાં તેમના પ્રદાને રાષ્ટ્ર પિતા અને મહાત્મા કઈ રીતે બન્યા તે જાણશે
Content Outline	ભાષામાં ગાંધીજીનું પ્રદાન સાહિત્યમાં ગાંધીજીનું પ્રદાન

	આત્મા નિર્ભરતા ,સ્વરાજના તેમના વિચારો ગાંધીજી તેમના વિચારોનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન, તેની સાંપ્રત સમયમાં પ્રસ્તુતા જાણશે.
Module 2 (Credit 1) :	હિંદ સ્વરાજ - ગાંધીજી - હિન્દુસ્વરાજમાં ગાંધીવિચારની પ્રસ્તુતતા
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	13. self-rule – સ્વરાજની પરિભાષા ગાંધીજીના સબ્દો દ્વારા જાણશે
	14. હિંદ સ્વરાજના 20 પ્રકરણો દ્વારા આધુનિકતા , સંસ્કૃતિ ,સભ્યતા વિશેના ગાંધીજીના વિચાર જાણે તેમ જ હિંદ સ્વરાજનું સ્વરૂપ , કાર્ય , તેનો અર્થ અને પદ્ધતિ વિશે જાણે તેને પ્રાપ્ત કરવાના ધ્યેય ને સમજે તેની સાંપ્રત સમયમાં પ્રસ્તુતતા વિશે વિચારે
Content Outline	* હિંદ સ્વરાજ – પરિચય *હિંદ સ્વરાજનો કેન્દ્રવર્તી વિચાર *હિન્દુસ્વારાજ દ્વારા ગાંધીજીનો પરિચય *હિંદ સ્વરાજ – ભાષા શૈલી *હિંદ સ્વરાજ – સાંપ્રત સમયમાં પ્રસ્તુતા *હિંદ સ્વરાજ – સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર-
PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ ,
ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે વિદ્યાવિશેષ કે લેખક વિશેષનો
વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીભાષાનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય / અંગ્રેજી કે
પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર

: સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. ગાંધી- પ્રાગ આધુનિક, આધુનિક કે અનુઆધુનિક? : મંજુ ઝવેરી, ફાર્બસ ગુજરાતી સભા, મુંબઈ
2. ગાંધીજી- કેટલાક સ્વાધ્યાયલેખો : નગીનદાસ પારેખ,એસ .એન.ડી .ટી.મહિલા
વિદ્યાપીઠ , ગુજરાતી વિભાગ મુંબઈ -૨૦
3. ગાંધી-જેવા જોયાં, જાણ્યા : વિનોબા ભાવે
4. 'હિન્દ સ્વરાજ' : કાન્તિ શાહ

6. 'પૂર્ણાહુતિ' : ધ્યારેલાલજી
7. ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગાંધીયુગ : કાકાસાહેબ કાલેલકર
8. ગુજરાતી સાહિત્ય પર ગાંધીજીનો પ્રભાવ : હરીશ વ્યાસ
9. ગાંધી મહાપદના યાત્રી -જયંત પંડ્યા : સિલાસ પટેલિયા , પરબ , જાન્યુઆરી, ૧૯૯૮
10. ગાંધી જેવા મેં જોયાં, જાણ્યાં : વિનોબા ભાવે.
11. ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગાંધીજી : કાકાસાહેબ કાલેલકર.
12. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (ગાંધીયુગ) : ધીરુભાઈ ઠાકર, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ.
13. બાપુની છબી : કાકા કાલેલકર ,સ. મહેન્દ્ર મેઘાણી, મધુસુદન પારેખ , બુદ્ધિપ્રકાશ , ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૮
14. ગાંધીવિચાર -એની આજે પ્રસ્તુતતા .ઉષા ચતુર્વેદી ,બુદ્ધિપ્રકાશ ,ઓક્ટોબર, ૨૦૦૦
15. સમૂળી ક્રાન્તિ અને બીજા લેખો : નગીનદાસ પારેખ.
16. ગાંધીજીનો સાહિત્ય કળાવિચાર : બુદ્ધિપ્રકાશ, ડિસેમ્બર, ૧૯૬૯, ફેબ્રુઆરી, ૧૯૭૦, માર્ચ ૧૯૭૦.
17. ગાંધીજી : ચી. ના. પટેલ, કુમકુમ પ્રકાશન, પ્ર.આ. ૧૯૭૯, બી.આ. ૧૯૮૩.
18. ગાંધીજી : જીવન અને વિચાર : આચાર્ય કૃપલાની.
19. મહાત્મા ગાંધી શતાબ્દી ગ્રંથ : નગીનદાસ પારેખ.

Major (Elective)

Course Title	નાટક અને રંગમંચ
Course code	120211
Course Credits	4
Course Outcomes	<p>After going through the course, learners will be able to</p> <p>૧. નાટક-રંગમંચ અને સાહિત્યનો આંતરસંબંધ વિશે જ્ઞાત થાય.</p> <p>૨. વિભિન્ન કલાઓના માધ્યમોમાં અભિવ્યક્તિના વિવિધ આયામોનો પરિચય થાય.</p> <p>૩. ઉચ્ચઅભ્યાસ કરનારસંલગ્ન અનેક વિષયોનું તલ સ્પર્શી અધ્યાપન વિદ્યાર્થીની બહેનોની સાહિત્ય વિશેની સમાજ વ્યાપ અને ઊંડાણ પ્રાપ્ત થાય તે હેતુ થી સાહિત્યસર્જન સંલગ્ન અભ્યાસ કરે</p> <p>આવા વિષયો સાહિત્યિક જ્ઞાનની ક્ષીતીજોનો વિસ્તાર કરે છે</p> <p>.. સાહિત્ય સર્જન ને જીવન વચ્ચેનો આંતર સંબંધ સમજે</p> <p>. વિદ્યાર્થીની બહેન આવા સર્જનાત્મક , પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન કેળવે</p>
Module 1 (Credit 1) :	<p>નાટક : સ્વરૂપચર્યા, વિભાવના, લક્ષણો</p> <p>ભારતીય નાટકોનો ઇતિહાસ (ખાસ ગુજરાતી, હિન્દી, મરાઠી ભાષાના સંદર્ભે)</p>
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>4. વિદ્યાર્થીની બહેનો સાહિત્ય સ્વરૂપ વૈશ્વિક સ્તરે જે મૌલિકતા અને વૈવિધ્ય ધરાવે છે તે બહુપરિમાણીય માનવજીવનનું ચિત્ર તેનાં અધ્યાપનથી વાંચી શકે છે</p> <p>5. કોઈ પણ સાહિત્ય સ્વરૂપ અધ્યાપન કરાવવાથી સ્વરૂપની ઓળખ વિશે સિધ્ધાંત લક્ષી વિચારણામાં વિવિધ વિવેચકોએ ગંભીરતાથી વિચારણા કરી હોય છે તેનું અધ્યાપણ કરાવવાથી સ્વરૂપની ઓળખ સઘન થાય છે .</p>
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • નાટક – ગુજરાતી નાટકની સ્વરૂપ ચર્યા • નાટકની વિભાવના • નાટક સ્વરૂપના લક્ષણો • ભારતીય નાટકનો ઇતિહાસ • ગુજરાતી /સંસ્કૃત /હિન્દી /મરાઠી/ અંગ્રેજી ભાષામાં નાટકનું સ્વરૂપ અને ઇતિહાસ • નાટકના વિવિધ પ્રકારો • ગુજરાતી નાટકનો ઇતિહાસ અને વિકાસરેખા • ગુજરાતી નાટકોના મહત્વના સર્જકોનું પ્રદા

Module 2 (Credit 1) : રંગમંચ- સિદ્ધાંત અને સ્વરૂપ રંગમંચ-અર્થ, ઉત્પત્તિ, સ્વરૂપચર્યા, ઘટકતત્વો નાટ્યનિર્માણની પ્રક્રિયા. લેખન, દિગ્દર્શન, અભિનય, સંગીત વગેરે...	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	15. વિદ્યાર્થીની બહેનો અભિનય કલાની તાલીમ મળી રહે , અભિનયની સૂઝ સમજ કેળવે
	16. સંવાદ લેખન , પટકથા લેખન , અભિનય સજ્જતા , અભિનય શૈલી, અવાજ , ઉચ્ચારણની તાલીમ , શ્વાસો શ્વાસ ની પ્રક્રિયા , makeup, દિગ્દર્શક , પ્રકાશયોજના , સંગીત , વેશભૂષા , નેપથ્ય રચના , નાટ્ય પ્રયુક્તીઓથી માહિતગાર થાય અને કુશળતા હાંસિલ કરે
Content Outline	રંગમંચ- સિદ્ધાંત અને સ્વરૂપ રંગમંચ-અર્થ, રંગમંચ -ઉત્પત્તિ, રંગમંચ સ્વરૂપચર્યા, રંગમંચ –ઘટકતત્વ નાટ્યનિર્માણની પ્રક્રિયા. લેખન, દિગ્દર્શન, અભિનય, સંગીત વગેરે.
Module 3 (Credit 1) : સાહિત્યિક નાટ્યકૃતિઓનો અભ્યાસ નિયત કૃતિ- મેના ગુર્જરી(અભિનેયાર્થ કથા) , રસિકલાલ પરીખ ગૂર્જર ગૂંથરત્ન પ્રકાશન , અમદાવાદ ૧૯૭૭ , પુ.મુ .૨૦૧૧ , ISBN-978-81-8480-513-0	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	17. મેના ગુર્જરી – નાટકને સામાજિક , સંસ્કૃતિક , ઐતિહાસિક , સ્ત્રીની વેદના સંવેદના ને જાણશે
	18. અભિનય ક્ષમતાને આધારે તપાસી શકીએ , લખાતા નાટક અને રંગમંચ ક્ષમતા કેળવાશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • મેના ગુર્જરી – પરિચય • મેના ગુર્જરી –નાટક સ્વરૂપ ઓળખ • મેનાગુર્જરી – સામાજિક – સાંસ્કૃતિક , નારીવાદી નાટક કૃતિ • કથા , પાત્રો , ભાષા શૈલી , વાતાવરણ , નાટક અને રંગભૂમિ સંદર્ભે અભ્યાસ • મેના ગુર્જરી – સમગ્ર મૂલ્યાંકન
Module 4 (Credit 1) : રંગમંચીય નાટ્યકૃતિઓનો અભ્યાસ નિયત કૃતિ- સંતુ રંગીલી –મધુ રાય, અસાઇત સાહિત્યસભા મૂલ્ય -200/-	

Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	<p>19. સંતુ રંગીલી –સાથે pigmelian, my fair lady આધારે માધ્યમંતર આધારે રૂપાંતરનો અભ્યાસ કરી શકીએ</p> <p>20.હિન્દી ફિલ્મ રૂપાંતરિત થયેલી – મન પસંદ અને ગુજરાતી ફિલ્મ – સંતુ રંગીલી જે નાટકસંતુ રંગીલી - પર થી બની તો નાટક પરથી બનેલ ફિલ્મોનો અભ્યાસ કરી શકશે સ્ત્રી સશક્તિકરણ આધારે આ નાટક ને જાણી શકાશે</p>
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • સંતુ રંગીલી – નાટકનો અભ્યાસ • સંતુ રંગીલી – નાટકના પાત્રો , અભિનય ક્ષમતા , રંગમંચ ક્ષમતા , રૂપાંતર , માધ્યમંતર આધારે અભ્યાસ • સંતુ રંગીલી – સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર- PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે વિદ્યાવિશેષ કે લેખક વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીભાષાનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર .

: સંદર્ભ ગ્રંથો :

- ૧.ગુજરાતી નાટ્યસાહિત્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ : મહેશ ચોકસી, ગુજરાત સંગીત અને નૃત્ય એકેડમી.
- ૨ .નાટ્યનાન્દી : ભરત મહેતા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, 2003.
- ૩ .સાહિત્ય સ્વરૂપો કુંજવિહારી મહેતા અને જયંત પટેલ, ધી પોપ્યુલર બુક સ્ટોર, ટાવર રોડ, સુરત, ૧૯૭૪
- ૪ .સાહિત્ય સિદ્ધાંતો રામચંદ્ર પંડ્યા, મફત ઓઝા વગેરે, અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૧૯૭૧
- ૫ .શૈલી અને સ્વરૂપ ઉમાશંકર જોશી, વોરા એન્ડ કંપની પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, ૧૯૬૦
- ૬ .નાટક વિશે દલાલ જયંતિ, શ્રી જયંતિ દલાલ સ્મૃતિ સમિતિ, ૧૯૮૫
- ૭ .નાટક વિશે રમણલાલ યાજ્ઞિક, ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર, ૧૯૮૫
- ૮.નાટ્યકળા ધીરુભાઈ ઠાકર, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૧૯૮૫
- ૯ .નાટ્યનુભૂતિ વિનોદ અર્ધવ્યુ, પ્રકાશક પોતે, અમદાવાદ, ૨૦૦૦
- ૧૦ .પ્રતિભાવ ધીરુભાઈ ઠાકર, ગુર્જર ગ્રંથ કાર્યાલય, અમદાવાદ, ૧૯૭૨

Minor Stream (RM)

Course Title	સંશોધન પ્રવિધિ
Course code	130211
Course Credits	4
Course Outcomes	After going through the course, learners will be able to ૧. M.A.ના અભ્યાસ પછી સાહિત્ય સંશોધન દ્વારા Ph.D.ની પદવી મેળવવા જરૂરી છે. ૨ સંશોધનને લગતી પાયાની સમજ કેળવાય. ૩. જ્ઞાનવિજ્ઞાનના દરેક ક્ષેત્રમાં સંશોધનનું મોટું મૂલ્ય છે તે સમજાય. ૪. સંશોધનની સજ્જતા પ્રાપ્ત થાય., વિદ્યાર્થીની બહેન ને સંશોધનમાં રસ રૂચી વધે, અને સક્ષમ બને
Module 1 (Credit 1) : સંશોધન : સંજ્ઞા અને વિભાવના	સંશોધનનું સ્વરૂપ, પ્રયોજન, સાહિત્ય સંશોધન
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to ૬. વિદ્યાર્થીની બહેન સંશોધનના અર્થ , સ્વરૂપ , મહત્વ અને તેનાં મૂળ તત્વથી પરિચિત થાય ૭. વિદ્યાર્થીની સંશોધનના ઉદ્દેશ તથા માર્ગદર્શન મેળવવા યોગ્યતા કેળવશે
Content Outline	*સંશોધન : સંજ્ઞા અને *સંશોધન :વિભાવના • સંશોધનનું સ્વરૂપ, • સંશોધન :પ્રયોજન, • સાહિત્ય સંશોધન • માર્ગદર્શકની યોગ્યતા • શોધાર્થીની યોગ્યતા
Module 2 (Credit 1) : સાહિત્ય સંશોધનનું સ્વરૂપ અને પદ્ધતિ.	સાહિત્ય સંશોધન માટે વિષય પસંદગી, સામગ્રીસંચય સામગ્રીનું વર્ગીકરણ, વિશ્લેષણ, સામગ્રીના પ્રકારો
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to ૨૧. વિદ્યાર્થીની સાહિત્યિક સંશોધન અને સાહિત્યતેતર સંશોધનમાં સામ્ય-વૈષમ્ય , વિવેચન ,કૃતિ ,યુગ , કર્તાલક્ષી સંશોધનથી પરિચિત થશે

	22.વિદ્યાર્થીની બહેનો સાહિત્યિક સંશોધનના પ્રકારો તથા આંતર વિદ્યાકીય શાખાના સંશોધનનો સામાન્ય પરિચય પ્રાપ્ત કરશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • સાહિત્ય સંશોધનનું સ્વરૂપ અને પદ્ધતિ. • સાહિત્ય સંશોધન માટે વિષય પસંદગી, સામગ્રીસંચય • સામગ્રીનું વર્ગીકરણ, વિશ્લેષણ, સામગ્રીના પ્રકારો • આંતર વિદ્યાકીય સંશોધન વિશે સામાન્ય પરિચય • અર્વાચીન સાહિત્ય સંશોધનના વિવિધ અભિગમો
Module 3 (Credit 1) : સાહિત્ય સંશોધનના ક્ષેત્રો	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	23. વિદ્યાર્થીબહેન વિષય ચયન , સામગ્રી – સંકલન , સંદર્ભ કાર્ડ , પાદટીપ વિશે જાણશે અને શીખશે
	24 વિદ્યાર્થીની બહેન સંશોધનમાં આવશ્યક પદ્ધતિઓ , પ્રશ્નાવલી , વિવેચનાત્મક , વિશ્લેશાનાત્મક , તુલનાત્મક , તારણો અને નિષ્કર્ષ સુધી પહોંચવાનું શીખશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • વિષય ચયન • સામગ્રી સંકલન • સંદર્ભ કાર્ડ • પાદ ટીપ • પ્રશ્નાવલી , વિવેચનાત્મક , વિશ્લેશાત્મક , તુલનાત્મક , મુલ્લાકત , નિરીક્ષણ , આસ્વાદાત્મક , • સામગ્રી વિવેચન- વિશ્લેષણ તથા નિષ્કર્ષ સુધી અભ્યાસ
Module 4 (Credit 1) : સંશોધન અને વિવેચન	
સંશોધકની સજ્જતા	
સંશોધન નિબંધનું આયોજન અને લેખન (તાલીમ)	
સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ (તાલીમ), પરિશિષ્ટ અને સૂચિ (તાલીમ)	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	25 વિદ્યાર્થીની બહેન સંશોધનની રૂપરેખા થી લઈ લઘુ શોધ નિબંધની પ્રસ્તુતીકરણની પ્રવિધિથી રૂબરૂ થશે
	26 વિદ્યાર્થીની બહેન સંશોધનમાં કમ્પ્યુટર નો પ્રયોગ થી લઈ powerpoint સુધી અંતિમ મૌખિકી પ્રવિધિ સુધી પરિચિત થશે

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર- PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે વિદ્યાવિશેષ કે લેખક વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીભાષાનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર

: સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. સાહિત્ય સંશોધનની પદ્ધતિ : ચંપૂ વ્યાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, 1981.
2. સાહિત્ય સંશોધન વિશે : સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2000.
3. સંશોધનની પ્રવિધિ : સી. વી. મહેતા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 1998.
4. સંશોધન પદ્ધતિ અને હરિભાઈ દેસાઈ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, 1973.
5. Introduction to Research : Tyrus Hillway, 1956.
6. The Craft of Research : Wayne C., Both and Others, Uni. Of Chicago Press 2nd ed. 2003
7. તુલનાત્મક સાહિત્ય : ધીરુ પરીખ, ગુજરાત યુનિ. 1984.
8. તુલનાત્મક સાહિત્યભ્યાસ : અશ્વિન દેસાઈ
9. તત્વસંદર્ભ : પ્રમોદકુમાર પટેલ.
10. તુલનાત્મક સાહિત્યભ્યાસ : વસંત બાપટ, અનુ. જયા મહેતા, એસ.એન.ડી.ટી. યુનિ. 1986.

11.સંશોધનની કેડી ભોગીલાલ સાંડેસરા , ગૂર્જર પ્રકાશન , અમદાવાદ ,૧૯૬૧

12.સંશોધનના માર્ગે કેશવરામ કા. શાસ્ત્રી , ભારતી સાહિત્ય સંઘ લિ.અમદાવાદ ૧૯૪૮

13.સાહિત્યિક તથ્યોની માવજત જયંત કોઠારી ,ગૂર્જર, પ્ર.આ . ૧૯૮૯ , મૂલ્ય ૩૫ /-

14. સંશોધન અને પરીક્ષણ જયંત કોઠારી ,ગૂર્જર પ્રકાશન , પ્ર.આ . ૧૯૯૮

15.લોકસાહિત્ય સંશોધન પદ્ધતિ હસુ યાજ્ઞિક,એન .એસ.પટેલ આર્ટસ કોલેજ , આણંદ,૨૦૧૪

16. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય વિમર્શ બળવંત જાની ,ડિવાઈન પબ્લિકેશન,૨૦૧૫ , અમદાવાદ

17. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય વિમર્શ બળવંત જાની , ડિવાઈન પબ્લિકેશન, ૨૦૧૫ ,

- 18 સંશોધનની પ્રવિધિ – સી .વી .મેહતા , પાર્શ્વ પ્રકાશન , અમદાવાદ ,૧૯૯૮
- 19 સાહિત્યિક તથ્યોની માવજત – જયંત કોઠારી –ગુર્જર પ્રકાશન , અમદાવાદ , ૧૯૮૯
- 20 સાહિત્ય સંશોધનની પદ્ધતિ – ડો . ચંપૂ વ્યાસ ,યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બો . અમદાવાદ ,૨૦૦૧
- 21 .સંશોધનને માર્ગે – કે .કા .શાસ્ત્રી –ભારતી સાહિત્ય સંઘ , અમદાવાદ ,૧૯૪૮
- 22 સંશોધન અને પરીક્ષણ –જયંત કોઠારી –ગુર્જર , નવભારત સાહિત્ય મંદિર –પ્રાપ્તિ સ્થાન , પ્રકાશક લેખક પોતે , ૧૯૯૮ , અમદાવાદ
- 23 સાહિત્યિક સંશોધન વિષે – સુમન શાહ –પાર્શ્વ પ્રકાશન , અમદાવાદ , ૨૦૧૭
- 24.સંશોધનની કેડીએ – ભોગીલાલ સાંડેસરા-ગુર્જર ગ્રંથ કાર્યાલય ,અમદાવાદ ,૧૯૬૧ 25.મધ્યકાલીન ગુજરાતી
- 25 સાહિત્યવિમર્શ – ડો . બળવંત જાની ,ડિવાઈન પબ્લિકેશન,અમદાવાદ , ૨૦૧૫
- 26 લોકસાહિત્ય સંશોધન પદ્ધતિ- હસુ યાજ્ઞિક,મોહન પટેલ , એન .એસ . પટેલ આર્ટસ કોલેજ , આણંદ, ૨૦૧૪
- 27 . શોધ – સ્વરૂપ અવં માનક વ્યવહારિક કાર્યવિધિ –હિન્દી –બૈજનાથ સિંહલ, વાણી પ્રકાશન , દિલ્હી , ૨૦૧૫
- 28 સાહિત્ય સંશોધનો –થોડી નોંધો – પ્રવીણ દરજી –પરબ –જાન્યુ.ફેબ . ૧૯૯૬ ૭૨-૭૮
- 29 .ગુજરાતી સાહિત્ય સંશોધન વૃત્તિ –સુભાષ દવે , પરબ , જાન્યુ.ફેબ . ૧૯૯૬ , ૮૦-૮૭
30. ગુજરાતી સાહિત્ય –એકવીસમી સદી પરિબળો અને પડકારો –ધીરુભાઈ ઠાકર , પરબ , જાન્યુ,૨૦૦૦ , ૮-૧૧
- 31 . ગુજરાતી સાહિત્ય સામયિકો –એક દ્રષ્ટિપાત –રમણ સોની બુદ્ધિ પ્રકાશ , ઓગસ્ટ ૧૯૯૮ ,૨૯૯ -૩૦૬
- 32 .સંશોધનની દશા –હરિવલ્લભ ભાયાણી, ઉદ્દેશ , જુન ૧૯૯૬ ,
- 33 .વીસમી સદીના શ્રેષ્ઠ ગુજરાતી પુસ્તકો –ભોળાભાઈ પટેલ ,પરબ , સપ્ટે . ૧૯૯૮ ,૧-૬
- 34 .પરબનો અવલોકન વિશેષાંક-ભોળાભાઈ પટેલ પરબ , ૧૯૯૭ ,ડીસેમ્બર
- 35.પ્રત્યક્ષનો ગ્રંથ સમીક્ષા વિશેષાંક –નીતિન મહેતા , શબ્દ સૃષ્ટિ , ઓક્ટોબર , ૧૯૯૯ ,૭૪ -૮૦
- 36 .મોટી સંશોધન પ્રેરકતા ધરાવતા માતબર સૂચિ ગ્રંથો –જૈન ગુર્જર કવિઓ –રમણ સોની , પ્રત્યક્ષ ,જાન્યુ-માર્ચ ,૧૯૯૭
- 37.સાહિત્યિક પત્રકારત્વ –સંજ્ઞા ચર્ચા –કિશોર વ્યાસ , બુદ્ધિ પ્રકાશ , સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૯
- 38.સાહિત્યમાં જીવન મૂલ્યોની માવજત-ભરત મહેતા , ફાર્બસ ત્રૈમાસિક, જુલાઈ-સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૭ , ૧૪૬ -૧૫૧

SEMESTER –II

Course code	Semester –II					
210211	ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા – કાવ્યશાસ્ત્ર	Major (Core)	4	100	50	50
210212	ભારતીય /અનૂદિત કૃતિઓનો અભ્યાસ	Major (Core)	4	100	50	50
210213	એક સર્જકનો અભ્યાસ	Major (Core)	4	100	50	50
210214	નારીવાદ અને ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય	Major (Core)	2	50	0	50
220211	અનુવાદ –સિક્કાંત અને વિનિયોગ	Major (Elective)	4	100	50	50
240241	પ્રત્યક્ષ પ્રશિક્ષણ	OJT	4	100	50	50
			22	550	250	300

Major (Core)

Course Title	ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા – કાવ્યશાસ્ત્ર
Course code	210211
Course Credits	4
Course Outcomes	<p>After going through the course, learners will be able to</p> <p>૧. ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર વ્યાકરણ, તત્ત્વજ્ઞાન, યોગવિધિ, લલિતકલા, વિદ્યાકીય સમૃદ્ધિનો ખ્યાલ મળે.</p> <p>૨. ૨૫૦૦ વર્ષની પ્રાચીન પરંપરા અંતર્ગત સાહિત્યમીમાંસક અને કાવ્યસર્જન સંલગ્ન વિવિધ ઘટકોની તલસ્પર્શી, શાસ્ત્રીય, સૌંદર્યદ્રષ્ટિની વિચારણાનો ખ્યાલ મળે.</p> <p>૩ .આના અધ્યાપનથી બહેનોને કાવ્યતત્ત્વના સૌંદર્યની વિશેષ અનુભૂતિ થશે અને સાહિત્યમીમાંસકોની તાત્વિક વિચારણા પાયાલની વિવિધ પીથીકોને પણ જાણી શકશે</p> <p>૪ .આચાર્ય ભરતમુનિ ,ભામહ ,દંડી,વામન ,કુન્તક ,આનંદવર્ધન ,અભિનવ ગુપ્ત ,રાજશેખર ,વિશ્વનાથ જાની ,પંડિત જગન્નાથ જેવા પ્રતિભાશાળી મીમાંસકો એમના મીમાંસાગ્રંથોથી કાવ્યતત્ત્વ વિચારની ગંભીર અન્વેષણા કરી છે , તેનાં અધ્યાપનથી બહેનોની સૌંદર્યદૃષ્ટિ વિકસિત થશે સાથે સાથે આપણી સમૃદ્ધ સાહિત્ય મીમાંસા સ્વરૂપનો ગૌરવશાળી ઇતિહાસ જાણશે</p>
Module 1 (Credit 1) : ભારતીય સાહિત્ય શાસ્ત્રનો ઉત્ક્રાંતિમૂલક અભ્યાસ	
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>૮. ૨૫૦૦ વર્ષની પ્રાચીન પરંપરા અંતર્ગત સાહિત્યમીમાંસક અને કાવ્યસર્જન સંલગ્ન વિવિધ ઘટકોની તલસ્પર્શી, શાસ્ત્રીય, સૌંદર્યદ્રષ્ટિની વિચારણાનો ખ્યાલ મળે.</p> <p>૯ .આના અધ્યાપનથી બહેનોને કાવ્યતત્ત્વના સૌંદર્યની વિશેષ અનુભૂતિ થશે અને સાહિત્યમીમાંસકોની તાત્વિક વિચારણા પાયાલની વિવિધ પીથીકોને પણ જાણી શકશે</p>
Content Outline	આચાર્ય ભરતમુનિ ,ભામહ ,દંડી,વામન ,કુન્તક ,આનંદવર્ધન ,અભિનવ ગુપ્ત ,રાજશેખર ,વિશ્વનાથ જાની ,પંડિત જગન્નાથ જેવા પ્રતિભાશાળી મીમાંસકો એમના મીમાંસાગ્રંથોથી કાવ્યતત્ત્વ વિચારની ગંભીર અન્વેષણા કરી છે , તેનાં અધ્યાપનથી બહેનોની સૌંદર્યદૃષ્ટિ વિકસિત થશે સાથે સાથે આપણી સમૃદ્ધ સાહિત્ય મીમાંસા સ્વરૂપનો ગૌરવશાળી ઇતિહાસ જાણશે
Module 2 (Credit 1) : વામનનો રીતિવિચાર આનંદવર્ધનનો ધ્વનિવિચાર	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to

	<p>24 ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર વ્યાકરણ, તત્ત્વજ્ઞાન, યોગવિધિ, લલિતકલા, વિદ્યાકીય સમૃદ્ધિનો ખ્યાલ મળે.</p> <p>25 આચાર્ય ભરતમુનિ ,ભામહ ,દંડી,વામન ,કુન્તક ,આનંદવર્ધન ,અભિનવ ગુપ્ત ,રાજશેખર ,વિશ્વનાથ જાની ,પંડિત જગન્નાથ જેવા પ્રતિભાશાળી મીમાંસકો એમના મીમાંસાગ્રંથોથી કાવ્યતત્ત્વ વિચારની ગંભીર અન્વેષણા કરી છે , તેનાં અધ્યાપનથી બહેનોની સૌન્દર્યદૃષ્ટિ વિકસિત થશે સાથે સાથે આપણી સમૃદ્ધ સાહિત્ય મીમાંસા સ્વરૂપનો ગૌરવશાળી ઇતિહાસ જાણશે</p>
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • રીતિ અને વૃત્તિ • શય્યા અને પાક • ધ્વનિ ,તેનું સ્વરૂપ • ધ્વનિ અને તેના પ્રકારો • ધ્વનિકાવ્યના પ્રભેદો ,ગુણીભૂતવ્યંગ્યકાવ્યના પ્રભેદો , ચિત્ર કાવ્યના પ્રભેદો
Module 3 (Credit 1) : કુન્તકનો વક્રોક્તિવિચાર ભારતીય રસમીમાંસા	
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર વ્યાકરણ, તત્ત્વજ્ઞાન, યોગવિધિ, લલિતકલા, વિદ્યાકીય સમૃદ્ધિનો ખ્યાલ મળે.</p> <p>આચાર્ય ભરતમુનિ ,ભામહ ,દંડી,વામન ,કુન્તક ,આનંદવર્ધન ,અભિનવ ગુપ્ત ,રાજશેખર ,વિશ્વનાથ જાની ,પંડિત જગન્નાથ જેવા પ્રતિભાશાળી મીમાંસકો એમના મીમાંસાગ્રંથોથી કાવ્યતત્ત્વ વિચારની ગંભીર અન્વેષણા કરી છે , તેનાં અધ્યાપનથી બહેનોની સૌન્દર્યદૃષ્ટિ વિકસિત થશે સાથે સાથે આપણી સમૃદ્ધ સાહિત્ય મીમાંસા સ્વરૂપનો ગૌરવશાળી ઇતિહાસ જાણશે</p>
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • વક્રોક્તિ તેનાં પ્રકારો • કાવ્યનાં માર્ગો • રસની પરિભાષા ,રસ નિષ્પત્તિ પ્રક્રિયા (ભદ્ર લોલટ, શ્રી શંકુક ,ભદ્ર નાયક , અભિનવગુપ્તના મત)રસનું સ્વરૂપ , રસની સંખ્યા ,રસાભાસ , ભાવાભાસ ,વિભાવ ,અનુભાવ ,સાત્વિક ભાવ ,સ્થાયી ભાવ,સંચારી ભા
Module 4 (Credit 1) : અલંકાર : સંજ્ઞા, સ્વરૂપ ક્ષેમેન્દ્રનો ઔચિત્યવિચાર	
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર વ્યાકરણ, તત્ત્વજ્ઞાન, યોગવિધિ, લલિતકલા, વિદ્યાકીય</p>

	સમૃદ્ધિનો ખ્યાલ મળે.
	આચાર્ય ભરતમુનિ ,ભામહ ,દંડી,વામન ,કુન્તક ,આનંદવર્ધન ,અભિનવ ગુપ્ત ,રાજશેખર ,વિશ્વનાથ જાની ,પંડિત જગન્નાથ જેવા પ્રતિભાશાળી મીમાંસકો એમના મીમાંસાગ્રંથોથી કાવ્યતત્વ વિચારની ગંભીર અન્વેષણા કરી છે , તેનાં અધ્યાપનથી બહેનોની સૌન્દર્યદૃષ્ટિ વિકસિત થશે સાથે સાથે આપણી સમૃદ્ધ સાહિત્ય મીમાંસા સ્વરૂપનો ગૌરવશાળી ઇતિહાસ જાણશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • અલંકાર • ગુણ અને અલંકાર • ઔચિત્યવિચાર

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર-PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે વિદ્યાવિશેષ કે લેખક વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીભાષાનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર.

: સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. અભિનવગુપ્તનો રસવિચાર અને બીજા લેખો : નગીનદાસ પારેખ
2. ભારતીય સાહિત્યમાં વિચાર પરંપરા : તપસ્વી નાંદી
3. ભારતીય સાહિત્યમીમાંસા : બહેચરભાઈ પટેલ
4. ભારતીય કાવ્યસિદ્ધાંત : નટુભાઈ રાજપરા
5. ધ્વન્યાલોક : ડોલરરાય મંકડ
6. ધ્વન્યાલોક : આનંદવર્ધનનો ધ્વનિવિચાર : નગીનદાસ પારેખ
7. રસસિદ્ધાંત એક પરિચય : પ્રમોદકુમાર પટેલ
8. વક્રોક્તિજીવિત : કુંતકનો કાવ્ય વિચાર : નગીનદાસ પારેખ
9. કુંતકનો વક્રોક્તિ વિચાર : ડૉ. રમેશ શુક્લ

Major (core)

Course Title	ભારતીય /અનૂદિત કૃતિઓનો અભ્યાસ
Course code	210212
Course Credits	4
Course Outcomes	<p>After going through the course, learners will be able to</p> <ol style="list-style-type: none">૧. ભારતીય સાહિત્યની સૈદ્ધાંતિક વિચારણા અને તેનું સમર્થન કરે.૨. ભારતીય સાહિત્યના અભ્યાસનો નવો દ્રષ્ટિકોણ કેળવાય૩. ભારતીય વિભાવનાના અર્થપ્રકાશમાં નવા તત્વો, નવા રસપ્રદેશની જાણ થાય.૪. ભારતની બહુભાષી અને બહુસંસ્કૃતિને સમજાય.
Module 1 (Credit 1) : ભારતીય સાહિત્ય સંજ્ઞા ચર્ચા	<p>ભારતીય સાહિત્યની વિવિધ વ્યવસ્થાઓ ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના –ભારતીયતા, પ્રાદેશિકતા, રાષ્ટ્રીયતા, વૈશ્વિકતા.</p>
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <ol style="list-style-type: none">૮. ભારતીય સાહિત્ય અભ્યાસનો, અનુસંસ્થાનવાદી નવો દૃષ્ટિકોણ જોવા મળે છે એ સંદર્ભમાં આ અભ્યાસક્રમ નિયત કરવામાં આવે છે૯. સાહિત્યની “ભારતીય “ વિભાવનાના અર્થપ્રકાશમાં ઘણાં નવાં તત્વો , નવો રસ પ્રદેશ પામી શકાય આ વિવિધ સાહિત્યનું સમગ્રપણે આકલન કરવાથી જ ભારતીય સાહિત્યનો સાચો પરિચય થાય અને ભારતીયતાની ખરી ઓળખ પામી શકાય . એ ઓળખ વિદ્યાર્થીની બહેનો પામે એ હેતુસર “ ભારતીય સાહિત્ય”ની સૈદ્ધાંતિક વિચારણા અને તેનું સમર્થન કરે એવી પ્રાચીન ,મધ્યકાલીન ,અર્વાચીન કૃતિઓ (ગુજરાતી સિવાયની અન્ય ભાષાઓની) નો અભ્યાસ આ અભ્યાસમાં કરાવવાનો ઉદ્દેશ છે .
Content Outline	<p>* ભારતીય સાહિત્ય સંજ્ઞા *ભારતીય સાહિત્યની ચર્ચા *ભારતીય સાહિત્યની વિવિધ વ્યવસ્થાઓ</p> <ul style="list-style-type: none">• ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના –ભારતીયતા, પ્રાદેશિકતા, રાષ્ટ્રીયતા, વૈશ્વિકતા. <p>ભારતીય –તા ની વિભાવના , સ્વ –ઓળખ (આત્મસંજ્ઞા)ની પુનઃ પ્રાપ્તિ માટે ભારતીય સાહિત્યના અભ્યાસનું મહત્વ</p>
Module 2 (Credit 1) : બહુભાષાઓ અને બહુસંસ્કૃતિ સંદર્ભે ભારતીયતાના વિચાર	<p>વર્તમાન સંદર્ભમાં ભારતીય સાહિત્યના અભ્યાસનું મહત્વ.</p>

Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	24 ભારત બહુભાષી અને બહુસંસ્કૃતિનો એક સમવાય છે આ બહુલતા “ ભારતીય –તા” ના વર્તુળનું કેન્દ્રબિંદુ છે .
	25 પ્રાચીનકાળમાં સંસ્કૃત –પ્રાકૃત સાહિત્યથી માંડી મધ્યકાલીન –અર્વાચીન કાળના પ્રાદેશિક ભાષાસહીત્યનો આ વર્તુળમાં સમાવેશ થાય છે . આ વિવિધ સાહિત્યોનું સમગ્રપણે આકલન કરવાથી જ ભારતીય સાહિત્યનો સાચો પરિચય થાય અને ભારતીયતાની ખરી ઓળખ પામી શકાય .
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • બહુભાષાઓ અને બહુસંસ્કૃતિઓના સંદર્ભમાં ભારતીય સાહિત્યનો વિચાર • ભારતીય સાહિત્ય વિશેનો સંસ્થાનવાદી અને અનુસંસ્થાન વાદી દૃષ્ટિકોણ
Module 3 (Credit 1) : નિયત કૃતિનો અભ્યાસ (ભારતીય ભાષાઓમાંથી અનૂદિત કૃતિ) શાકુન્તલ – મહાકવિ કાલિદાસ વિરચિત – અનુવાદક –ઉમાશંકર જોશી –ગૂર્જર સાહિત્ય ભવન પ્રથમ આવૃત્તિ -૧૯૫૫ , પુનમુદ્રણ-2011	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	26 ભારત બહુભાષી અને બહુસંસ્કૃતિનો એક સમવાય છે આ બહુલતા “ ભારતીય –તા” ના વર્તુળનું કેન્દ્રબિંદુ છે .
	27 પ્રાચીનકાળમાં સંસ્કૃત –પ્રાકૃત સાહિત્યથી માંડી મધ્યકાલીન –અર્વાચીન કાળના પ્રાદેશિક ભાષા સાહિત્યનો આ વર્તુળમાં સમાવેશ થાય છે . આ વિવિધ સાહિત્યોનું સમગ્રપણે આકલન કરવાથી જ ભારતીય સાહિત્યનો સાચો પરિચય થાય અને ભારતીયતાની ખરી ઓળખ પામી શકાય .
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • શાકુન્તલ – મહાકવિ કાલિદાસ વિરચિત-પ્રકૃતિ , માનવપ્રકૃતિ • શાકુન્તલ – મહાકવિ કાલિદાસ વિરચિત -કથા , રસ , પાત્રો , વાતાવરણ ,એક પ્રેમ કથા – ભારતીયતા સંદર્ભે વાચના • શાકુન્તલ – મહાકવિ કાલિદાસ વિરચિત- સમગ્ર મૂલ્યાંકન
Module 4 (Credit 1) : નિયત કૃતિઓનો અભ્યાસ (ભારતીય ભાષાસાહિત્યમાંથી અનૂદિત કૃતિ) સંસ્કાર – યુ .આર .અનંતમૂર્તિ , અનુવાદક- હસમુખ દવે	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	28 ભારત બહુભાષી અને બહુસંસ્કૃતિનો એક સમવાય છે આ બહુલતા “ ભારતીય –તા” ના વર્તુળનું કેન્દ્રબિંદુ છે
	29 પ્રાચીનકાળમાં સંસ્કૃત –પ્રાકૃત સાહિત્યથીમાંડી મધ્યકાલીન –અર્વાચીન કાળના પ્રાદેશિક ભાષા સાહિત્યનો આ વર્તુળમાં સમાવેશ થાય છે . આ વિવિધ સાહિત્યોનું સમગ્રપણે આકલન કરવાથી જ ભારતીય સાહિત્યનો સાચો પરિચય થાય અને ભારતીયતાની ખરી

	<p>ઓળખ પામી શકાય, સાહિત્યની 'ભારતીય' વિભાવનાના અર્થ પ્રકાશમાં ઘણાં નવાં તત્ત્વો, નવો રસ્પ્રદેશ પામી શકાય. ભારત બહુભાષી દેશ છે આવું વિવિધ સાહિત્યનું સમગ્રપણે આકલન કરવાથી જ ભારતીય સાહિત્યનો સાચો પરિચય મળશે.</p>
Content Outline	<ul style="list-style-type: none">• સંસ્કાર – વસ્તુસંકલના, પાત્રો• સંસ્કાર – ભાષા, અનૂદિત ભાષા, રસ,• સંસ્કાર – ભારતીયતા સંદર્ભે સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર-PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે વિદ્યાવિશેષ કે લેખક વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીભાષાનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર.

: સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. તુલનાત્મક સાહિત્ય : ભારતીય સંદર્ભ : ડૉ. ચૈતન્ય દેસાઈ, ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
2. આધુનિક ભારતીય સાહિત્ય : અનુ. જયંત બક્ષી, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી, 1976.
3. 'સ્વાધ્યાય' : અંક એપ્રિલ-સપ્ટેમ્બર 1996 ડૉ. નરેશ વેદ
4. ભારત વર્ષેર ઇતિહાસેર ધારા : રવીન્દ્રનાથ ટાગોરસ રવીન્દ્ર નિબંધમાળા-2, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી.
5. ઇન્ડિયન લિટરેચર : કે. સચ્ચિદાનંદ, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી.
6. એનસાયક્લોપીડિયા ઓફ ઇન્ડિયન લિટરેચર : સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી.
7. સાહિત્ય સંદર્ભે વૈશ્વિકતા, ભારતીયતા, ગુજરાતીતા- : હરિવલ્લભ ભાયાણી.
રચના અને સંરચના
8. પૂર્વાપર : ભોળાભાઈ પટેલ, આર. આર. શેઠની કંપની
9. રાષ્ટ્રીય એકતા ઓર ભારતીય સાહિત્ય ઇન્ડિયન : સંપા. યોગેન્દ્ર ગોસ્વામી.
લિટરેચર
10. ભારતીય સાહિત્ય : ડૉ. બળવંત જાની અને અન્ય સૌરાષ્ટ્ર યુનિ.
પ્રકાશન.
11. ભારતીય સાહિત્ય : 'સ્વાધ્યાય'- અંક : એપ્રિલ-સપ્ટેમ્બર 1996 નરેશ
વેદ

12. એન ઇન્ડિયન લિટરેચર – ભા.1,2,3 : એ.કે. વોર્ડર, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી,
ગાંધીનગર, 1957
૧૩. ગુજરાતી નવલકથામાં રાષ્ટ્રીય અસ્મિતા ડો. સી. એચ. ગાંધી, અભિનવ પ્રકાશન,
અમદાવાદ, ૧૯૭૩

Majaor (Core)

Course Title	એક સર્જકનો અભ્યાસ (ગુજરાતી) – ઉમાશંકર જોશી
Course code	210213
Course Credits	4
Course Outcomes	After going through the course, learners will be able to
	૧. ગુજરાતી સાહિત્યના વિકાસમાં મહત્વનું યોગદાન આપનાર સર્જકનો અભ્યાસ કરવો.
	૨. તેમના સમગ્ર સાહિત્યસર્જનથી પરિચિત થવું.
	૩. વિદ્યાર્થીને ઉત્તમ સાહિત્યકારોનો પરિચય થાય
	૪. સર્જકના ઘડતરમાં , વિકાસમાં સાંસ્કૃતિક પરિવેશ અને પરંપરા કેવો ભાગ ભજવે છે તેનો ખ્યાલ આવે
	૫. સાહિત્યનાં વિકાસમાં સર્જકનો ફાળો નોંધપાત્ર હોય છે , તેથી વિદ્યાર્થીને કોઈ તબક્કે સર્જકકેન્દ્રી અભ્યાસની તક મળવી જરૂરી છે જેથી એક સર્જકને કેન્દ્રમાં રાખીને તેનું સમગ્ર સાહિત્ય , તત્કાલીન સાહિત્ય પરિવેશ વગેરેથી વિદ્યાર્થી પરિચિત થાય
	૬. સર્જકના અભ્યાસ દરમિયાન તેમની પશ્ચાદભૂમાં રહેલા સાંસ્કૃતિક, સાહિત્યિક પરિબળો અને પ્રવાહોનો વિગતે અભ્યાસ કરવો.
Module 1 (Credit 1) : સર્જક ઉમાશંકર જોશી	
	ઉમાશંકર જોશીનો યુગ્સંદર્ભ - ઉમાશંકર જોશીના સર્જનકાળ દરમિયાન ગુજરાતી સાહિત્ય – એક પરિચય - ઉમાશંકર જોશીના સમગ્ર સર્જનનો સંક્ષિપ્ત પરિચય
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	સાહિત્યનાં વિકાસમાં સર્જકનો ફાળો નોંધપાત્ર હોય છે , તેથી વિદ્યાર્થીને કોઈ તબક્કે સર્જકકેન્દ્રી અભ્યાસની તક મળવી જરૂરી છે જેથી એક સર્જકને કેન્દ્રમાં રાખીને તેનું

	સમગ્ર સાહિત્ય , તત્કાલીન સાહિત્ય પરિવેશ વગેરેથી વિદ્યાર્થી પરિચિત થાય સર્જકના અભ્યાસ દરમિયાન તેમની પશ્ચાદભૂમાં રહેલા સાંસ્કૃતિક, સાહિત્યિક પરિબળો અને પ્રવાહોનો વિગતે અભ્યાસ કરવો
Content Outline	સર્જક ઉમાશંકર જોશી-પરિચય *ઉમાશંકર જોશીનો યુગ સંદર્ભ * ઉમાશંકર જોશીના સર્જનકાળ દરમિયાન ગુજરાતી સાહિત્ય – એક પરિચય *ઉમાશંકર જોશીના સમગ્ર સર્જનનો સંક્ષિપ્ત પરિચય
Module 2 (Credit 1) : કવિ -ઉમાશંકર જોશી	ઉમાશંકરના શ્રેષ્ઠ કાવ્યો – સંપાદન- નિરંજન ભગત , ચિમનલાલ ત્રિવેદી , ભોળાભાઈ પટેલ
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to ગુજરાતી સાહિત્યના વિકાસમાં મહત્વનું યોગદાન આપનાર સર્જકનો અભ્યાસ કરવો. . તેમના સમગ્ર સાહિત્યસર્જનથી પરિચિત થવું. . વિદ્યાર્થીને ઉત્તમ સાહિત્યકારોનો પરિચય થાય સર્જકના ઘડતરમાં , વિકાસમાં સાંસ્કૃતિક પરિવેશ અને પરંપરા કેવો ભાગ ભજવે છે તેનો ખ્યાલ આવે સાહિત્યનાં વિકાસમાં સર્જનો ફાળો નોંધપાત્ર હોય છે , તેથી વિદ્યાર્થીને કોઈ તબક્કે સર્જકકેન્દ્રી અભ્યાસની તક મળવી જરૂરી છે જેથી એક સર્જકને કેન્દ્રમાં રાખીને તેનું સમગ્ર સાહિત્ય , તત્કાલીન સાહિત્ય પરિવેશ વગેરેથી વિદ્યાર્થી પરિચિત થાય સર્જકના અભ્યાસ દરમિયાન તેમની પશ્ચાદભૂમાં રહેલા સાંસ્કૃતિક, સાહિત્યિક પરિબળો અને પ્રવાહોનો વિગતે અભ્યાસ કરવો
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> વિશ્વ શાંતિ ,નિશીથ ,ગંગોત્રી ,આતિથ્ય,વસંતવર્ષા ,ભોમિયા વિના , અભિજ્ઞા , સપ્તપદી , ધારાવસ્ત્ર , પ્રાચીના ,મહાપ્રસ્થાન સર્વે કાવ્યસંગ્રહમાંથી ચયન કરેલ શ્રેષ્ઠ કાવ્ય
Module 3 (Credit 1) વાર્તાકાર અને એકાંકીકાર –ઉમાશંકર જોશી	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to ગુજરાતી સાહિત્યના વિકાસમાં મહત્વનું યોગદાન આપનાર સર્જકનો અભ્યાસ કરવો. . તેમના સમગ્ર સાહિત્યસર્જનથી પરિચિત થવું. . વિદ્યાર્થીને ઉત્તમ સાહિત્યકારોનો પરિચય થાય સર્જકના ઘડતરમાં , વિકાસમાં સાંસ્કૃતિક પરિવેશ અને પરંપરા કેવો ભાગ ભજવે છે

	તેનો ખ્યાલ આવે
	સાહિત્યનાં વિકાસમાં સર્જનો ફાળો નોંધપાત્ર હોય છે , તેથી વિદ્યાર્થીને કોઈ તબક્કે સર્જકકેન્દ્રી અભ્યાસની તક મળવી જરૂરી છે જેથી એક સર્જકને કેન્દ્રમાં રાખીને તેનું સમગ્ર સાહિત્ય , તત્કાલીન સાહિત્ય પરિવેશ વગેરેથી વિદ્યાર્થી પરિચિત થાય સર્જકના અભ્યાસ દરમિયાન તેમની પશ્ચાદભૂમાં રહેલા સાંસ્કૃતિક, સાહિત્યિક પરિબળો અને પ્રવાહોનો વિગતે અભ્યાસ કરવો
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • સાપના ભારા, શહીદ , હવેલી – એકાંકી સંગ્રહ • શ્રાવણી મેળો, ત્રણ અર્ધું બે , અંતરાય , વિસામો –વાર્તા સંગ્રહ • વાર્તાકાર અને એકાંકીકાર ઉમાશંકર જોશીનું સમગ્ર મૂલ્યાંકન
Module 4 (Credit 1) : વિવેચક - ઉમાશંકર જોશી	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	ગુજરાતી સાહિત્યના વિકાસમાં મહત્વનું યોગદાન આપનાર સર્જકનો અભ્યાસ કરવો. . તેમના સમગ્ર સાહિત્યસર્જનથી પરિચિત થવું. . વિદ્યાર્થીને ઉત્તમ સાહિત્યકારોનો પરિચય થાય સર્જકના ઘડતરમાં , વિકાસમાં સાંસ્કૃતિક પરિવેશ અને પરંપરા કેવો ભાગ ભજવે છે તેનો ખ્યાલ આવે
	સાહિત્યનાં વિકાસમાં સર્જનો ફાળો નોંધપાત્ર હોય છે , તેથી વિદ્યાર્થીને કોઈ તબક્કે સર્જકકેન્દ્રી અભ્યાસની તક મળવી જરૂરી છે જેથી એક સર્જકને કેન્દ્રમાં રાખીને તેનું સમગ્ર સાહિત્ય , તત્કાલીન સાહિત્ય પરિવેશ વગેરેથી વિદ્યાર્થી પરિચિત થાય સર્જકના અભ્યાસ દરમિયાન તેમની પશ્ચાદભૂમાં રહેલા સાંસ્કૃતિક, સાહિત્યિક પરિબળો અને પ્રવાહોનો વિગતે અભ્યાસ કરવો
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • સમગ્ર વિવેચન • વિવેચક ઉમાશંકર જોશીની વિશેષતા • સર્જક –વિવેચક ઉમાશંકર જોશીનું સમગ્ર મૂલ્યાંકન

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર- PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે વિદ્યાવિશેષ કે લેખક વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીભાષાનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર

: સંદર્ભ સામગ્રી :

૧. ઉમાશંકર જોશી – ભાગ ૧ થી ૩ - ચંદ્રકાંત શેઠ , ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય , અમદાવાદ
૨. યુદ્ધજ્ઞા ઉમાશંકર જોશી – સં. ચંદ્રકાંત શેઠ અને અન્ય , ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય , અમદાવાદ, 2004
૩. સમગ્ર પ્રોફાઇલ કવિ ઉમાશંકર – સુમન શાહ , પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ , ૧૯૮૨
૪. વિવેચક ઉમાશંકર – ચંદ્રકાંત ટોપીવાળા , ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી ,ગાંધીનગર, ૨૦૦૩
૫. આત્માની માતૃભાષા – સં. યોગેશ જોશી , ગુજરાત સાહિત્ય પરિષદ

Major (core)

Course Title	નારીવાદ અને ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય
Course code	210214
Course Credits	2
Course Outcomes	<p>After going through the course, learners will be able to</p> <p>૧. સાંપ્રત પ્રવાહોના અભ્યાસ દ્વારા થતાં જ્ઞાનની ક્ષિતિજના વિસ્તારનો પરિચય થાય.</p> <p>૨. નારીલેખન અને નારીવાદની સાહિત્યિક ગતિવિધિ, વિશેષતાઓ, મર્યાદાઓથી પરિચિત થાય.</p> <p>૩. સ્ત્રીઅભ્યાસ સંદર્ભે નારીવાદનો વિભાવ અને અગત્યતાનો અભ્યાસ થાય.</p>
Module 1 (Credit 1) : નારીવાદ : આંદોલન	ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય અને સ્થિત્યંતરો
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>*સાંપ્રત પ્રવાહોના અભ્યાસ દ્વારા થતાં જ્ઞાનની ક્ષિતિજના વિસ્તારનો પરિચય થાય.</p> <p>*નારીલેખન અને નારીવાદની સાહિત્યિક ગતિવિધિ, વિશેષતાઓ, મર્યાદાઓથી પરિચિત થાય.</p> <p>* સ્ત્રીઅભ્યાસ સંદર્ભે નારીવાદનો વિભાવ અને અગત્યતાનો અભ્યાસ થાય</p> <ul style="list-style-type: none">• વિદ્યાર્થીની બહેન બદલાતા જીવન મૂલ્યોને જાણશે• વિદ્યાર્થીની બહેનોનો જીવન સંબંધી દૃષ્ટિકોણ સમૃદ્ધ થશે• વિદ્યાર્થીની બહેનોમાં ભારતીય પરિપ્રેક્ષમાં સ્ત્રી જીવન સંબંધી સમજ વિકસિત થશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none">• નારીવાદ – આંદોલન – વૈશ્વિક , ભારતીય , ગુજરાતી સાહિત્યમાં• ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય અને તેનાં સ્થિત્યંતરો
Module 2 (Credit 1) : *અ ડોલ્સ હાઉસ- ત્રિઅંકી નાટક –હેન્રીક ઇબ્સન	
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>*સાંપ્રત પ્રવાહોના અભ્યાસ દ્વારા થતાં જ્ઞાનની ક્ષિતિજના વિસ્તારનો પરિચય થાય.</p> <p>*નારીલેખન અને નારીવાદની સાહિત્યિક ગતિવિધિ, વિશેષતાઓ, મર્યાદાઓથી પરિચિત થાય.</p> <p>* સ્ત્રીઅભ્યાસ સંદર્ભે નારીવાદનો વિભાવ અને અગત્યતાનો અભ્યાસ થાય</p> <p>*વિદ્યાર્થીની બહેન બદલાતા જીવન મૂલ્યોને જાણશે</p>

	*વિદ્યાર્થીની બહેનોનો જીવન સંબંધી દૃષ્ટિકોણ સમૂહ થશે *વિદ્યાર્થીની બહેનોમાં ભારતીય પરિપ્રેક્ષમાં સ્ત્રી જીવન સંબંધી સમજ વિકસિત થશે
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • અ ડોલ્સ હાઉસ –નારીવાદી કૃતિ તરીકે અભ્યાસ • અ ડોલ્સ હાઉસ –નાટક – સ્વરૂપ સંદર્ભે –પાત્રો ,પટકથા , રંગમંચ સંદર્ભે અભ્યાસ • અ ડોલ્સ હાઉસ- સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર- PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે તજજ્ઞ કે લેખક વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતીનો ઉપયોગ કઈ રેતે થઈ શકે / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર

: સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. પરબ નારીવાદી વિશેષાંક, 1989
2. શબ્દસૃષ્ટિ નારી વિશેષાંક, 2002.
3. નારીવાદ-વિમર્શ અને વિભાવના ઉર્વશી પંડ્યા, પાર્શ્વ પ્રકાશન.
4. શબ્દસૃષ્ટિ દલિત સાહિત્ય વિશેષાંક, 2003.
૫. નવી વાર્તાસૃષ્ટિ સંપાદક : મણિલાલ પટેલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૨૦૦૪
૬. નારીચેતનાની નવલિકાઓ સંપાદન : રઘુવીર ચૌધરી, સુનીતા ચૌધરી, ગુજર કાર્યાલય. ૧૯૯૮
7. વાર્તાસંદર્ભ શરીફા વીજળીવાળા, ગુજર એજન્સી, અમદાવાદ ૨૦૦૧
૮. સાહોત્તરી ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા ડો. પારુલ પ્રસાદ પ્રધાન, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, ૨૦૦૫

Major(Elective)

Course Title	અનુવાદ –સિદ્ધાંત અને વિનિયોગ
Course code	220211
Course Credits	4
Course Outcomes	After going through the course, learners will be able to
	૧. સાંસ્કૃતિક આદાન-પ્રદાન ક્ષેત્રે અનુવાદનું મહત્વ સમજવું, અભિરુચિ કેળવાય.
	૨. ભાષાંતર, અનુવાદ, રૂપાંતર વચ્ચેનો સામ્ય-ભેદ સ્પષ્ટ થાય.
	૩. અનુવાદની તાલીમથી શબ્દ-ભંડોળ તથા ભાષાકીય સજ્જતામાં વધારો થાય.
	૪. અનુવાદ પ્રવૃત્તિ પ્રાચ્ય વિદ્યા અને સાંસ્થાનિક સાહિત્યની મહત્વની પ્રવૃત્તિ હતી , ત્યારબાદ એમાં ઘણા પરિબળોએ ભાગ ભજવતા અનુવાદ પ્રવૃત્તિ વિવિધ પરિમાણ બની
	૫. જ્ઞાન જગતની સિધ્ધિઓ અને કળા કૃતિઓનું અનુવાદના કારણે આદાનપ્રદાન ઝડપી બન્યું. તેથી જ અનુવાદકોને કાકાસાહેબ કાલેલકર “સંસ્કૃતિના એલચી “ તરીકે ઓળખાવીએ છીએ.
	૬. અનુવાદની મીમાંસામાં ભાષાથી માંડી સંસ્કૃતિના અનેકવિધ પાસાઓનો સમાવેશ થાય છે .
	૭. આજના વૈશ્વિકીકરણ યુગમાં અનુવાદકોની તીવ્ર અછત પ્રાદેશિક ભાષામાં છે , ભારત જેવા બહુભાષિ , બહુસંસ્કૃતિક દેશમાં એકતા માટે અનુવાદકો અને અનુવાદો અનિવાર્ય છે
	૮. આ અભ્યાસક્રમના હેતુ વિદ્યાર્થી સ્વભાષામાંથી થયેલા અને સ્વભાષામાં થયેલા અનુવાદોનો અભ્યાસ કરે , અનુવાદધ્યાનાપ્રશનો અને પડકારો સમજે , એની શાસ્ત્રીયતાથી પરિચિત થાય
Module 1 (Credit 1) :	‘અનુવાદ’ સંજ્ઞા, મહત્વ, સ્વરૂપ, પ્રયોજન, ક્ષેત્ર અનુવાદ- કલા, વિજ્ઞાન કે કૌશલ?, સાહિત્યિક અને સંસ્કૃતિક મૂલ્ય પ્રકારો , સજ્જતા

<p>Learning Outcomes</p>	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>*સાંસ્કૃતિક આદાન-પ્રદાન ક્ષેત્રે અનુવાદનું મહત્વ સમજવું, અભિરૂચિ કેળવાય.</p> <p>* ભાષાંતર, અનુવાદ, રૂપાંતર વચ્ચેનો સામ્ય-ભેદ સ્પષ્ટ થાય.</p> <p>* અનુવાદની તાલીમથી શબ્દ-ભંડોળ તથા ભાષાકીય સજ્જતામાં વધારો થાય</p> <p>*અનુવાદ પ્રવૃત્તિ પ્રાચ્ય વિદ્યા અને સાંસ્થાનિક સાહિત્યની મહત્વની પ્રવૃત્તિ હતી , ત્યારબાદ એમાં ઘણા પરિબળોએ ભાગ ભજવતા અનુવાદ પ્રવૃત્તિ વિવિધ પરિમાણ બની</p> <p>* જ્ઞાન જગતની સિધ્ધિઓ અને કળા કૃતિઓનું અનુવાદના કારણે આદાનપ્રદાન ઝડપી બન્યું. તેથી જ અનુવાદકોને કાકાસાહેબ કાલેલકર “સંસ્કૃતિના એલચી “ તરીકે ઓળખાવ</p> <p>અનુવાદની મીમાંસામાં ભાષાથી માંડી સંસ્કૃતિના અનેકવિધ પાસઓનો સમાવેશ થાય છે .</p> <p>*આજના વૈશ્વિકીકરણ યુગમાં અનુવાદકોની તીવ્ર અછત પ્રાદેશિક ભાષામાં છે , ભારત જેવા બહુભાષિ , બહુસંસ્કૃતિક દેશમાં એકતા માટે અનુવાદકો અને અનુવાદો અનિવાર્ય છે .</p> <p>* આ અભ્યાસક્રમના હેતુ વિદ્યાર્થી સ્વભાષામાંથી થયેલા અને સ્વભાષામાં થયેલા અનુવાદોનો અભ્યાસ કરે , અનુવાદ વિદ્યાના પ્રશ્નો અને પડકારો સમજે , એની શાસ્ત્રીયતાથી પરિચિત થાય</p>
<p>Content Outline</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ‘અનુવાદ’ -સંજ્ઞા, મહત્વ, સ્વરૂપ, સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક મૂલ્ય • અનુવાદ -પ્રયોજન, ક્ષેત્ર • અનુવાદ- કલા, વિજ્ઞાન કે કૌશલ?, પ્રકારો , સજ્જતા
<p>Module 2 (Credit 1) : અનુવાદકની સજ્જતા અને ઉપકરણો (કોશ, પારિભાષિક શબ્દાવલી) શાબ્દિક અનુવાદ, શબ્દ પ્રતિ શબ્દ અનુવાદ, ભાવાનુવાદ, રૂપાંતર, અનુસર્જન, પુનઃઅનુવાદ)</p>	
<p>Learning Outcomes</p>	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>*સાંસ્કૃતિક આદાન-પ્રદાન ક્ષેત્રે અનુવાદનું મહત્વ સમજવું, અભિરૂચિ કેળવાય.</p> <p>* ભાષાંતર, અનુવાદ, રૂપાંતર વચ્ચેનો સામ્ય-ભેદ સ્પષ્ટ થાય.</p> <p>* અનુવાદની તાલીમથી શબ્દ-ભંડોળ તથા ભાષાકીય સજ્જતામાં વધારો થાય</p> <p>*અનુવાદ પ્રવૃત્તિ પ્રાચ્ય વિદ્યા અને સાંસ્થાનિક સાહિત્યની મહત્વની પ્રવૃત્તિ હતી , ત્યારબાદ એમાં ઘણા પરિબળોએ ભાગ ભજવતા અનુવાદ પ્રવૃત્તિ વિવિધ પરિમાણ બની</p> <p>* જ્ઞાન જગતની સિધ્ધિઓ અને કળા કૃતિઓનું અનુવાદના કારણે આદાનપ્રદાન ઝડપી બન્યું. તેથી જ અનુવાદકોને કાકાસાહેબ કાલેલકર “સંસ્કૃતિના એલચી “ તરીકે ઓળખાવ</p>

	<p>અનુવાદની મીમાંસામાં ભાષાથી માંડી સંસ્કૃતિના અનેકવિધ પાસઓનો સમાવેશ થાય છે .</p> <p>*આજના વૈશ્વિકીકરણ યુગમાં અનુવાદકોની તીવ્ર અછત પ્રાદેશિક ભાષામાં છે , ભારત જેવા બહુભાષિ , બહુસંસ્કૃતિક દેશમાં એકતા માટે અનુવાદકો અને અનુવાદો અનિવાર્ય છે .</p> <p>* આ અભ્યાસક્રમના હેતુ વિદ્યાર્થી સ્વભાષામાંથી થયેલા અને સ્વભાષામાં થયેલા અનુવાદોનો અભ્યાસ કરે , અનુવાદ વિદ્યાના પ્રશ્નો અને પડકારો સમજે , એની શાસ્ત્રીયતાથી પરિચિત થાય</p>
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • અનુવાદકની સજ્જતા અને ઉપકરણો (કોશ, પારિભાષિક શબ્દાવલી) • શાબ્દિક અનુવાદ, શબ્દ પ્રતિ શબ્દ અનુવાદ, ભાવાનુવાદ, રૂપાંતર, અનુસર્જન, પુનઃઅનુવાદ)
Module 3 (Credit 1) : અનુવાદની સમસ્યાઓ અને મર્યાદાઓ	
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>*સાંસ્કૃતિક આદાન-પ્રદાન ક્ષેત્રે અનુવાદનું મહત્વ સમજવું, અભિરુચિ કેળવાય.</p> <p>* ભાષાંતર, અનુવાદ, રૂપાંતર વચ્ચેનો સામ્ય-ભેદ સ્પષ્ટ થાય.</p> <p>* અનુવાદની તાલીમથી શબ્દ-ભંડોળ તથા ભાષાકીય સજ્જતામાં વધારો થાય</p> <p>*અનુવાદ પ્રવૃત્તિ પ્રાચ્ય વિદ્યા અને સાંસ્થાનિક સાહિત્યની મહત્વની પ્રવૃત્તિ હતી , ત્યારબાદ એમાં ઘણા પરિબળોએ ભાગ ભજવતા અનુવાદ પ્રવૃત્તિ વિવિધ પરિમાણ બની</p> <p>* જ્ઞાન જગતની સિધ્ધિઓ અને કળા કૃતિઓનું અનુવાદના કારણે આદાનપ્રદાન ઝડપી બન્યું. તેથી જ અનુવાદકોને કાકાસાહેબ કાલેલકર “સંસ્કૃતિના એલચી “ તરીકે ઓળખાવ</p> <p>અનુવાદની મીમાંસામાં ભાષાથી માંડી સંસ્કૃતિના અનેકવિધ પાસા ઓનો સમાવેશ થાય છે .</p> <p>*આજના વૈશ્વિકીકરણ યુગમાં અનુવાદકોની તીવ્ર અછત પ્રાદેશિક ભાષામાં છે , ભારત જેવા બહુભાષિ , બહુસંસ્કૃતિક દેશમાં એકતા માટે અનુવાદકો અને અનુવાદો અનિવાર્ય છે .</p> <p>* આ અભ્યાસક્રમના હેતુ વિદ્યાર્થી સ્વભાષામાંથી થયેલા અને સ્વભાષામાં થયેલા અનુવાદોનો અભ્યાસ કરે , અનુવાદ વિદ્યાના પ્રશ્નો અને પડકારો સમજે , એની શાસ્ત્રીયતાથી પરિચિત થાય</p>
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • અનુવાદની સમસ્યાઓ(ભાષાકીય) , સાહિત્ય અને સાહિત્યેતર કૃતિના અનુવાદ પ્રશ્નો *અનુવાદની મર્યાદાઓ • ગુજરાતી સાહિત્યમાં અનુવાદ પ્રવૃત્તિ , ગુજરાતી અનુવાદકોનું પ્રદાન
Module 4 (Credit 1) : અનુવાદ, ભાષાંતર, રૂપાંતર વચ્ચેનું સામ્ય-વૈષમ્ય. કાર્ય- અંગ્રેજી, હિન્દી, મરાઠી સાહિત્યિક	

	<p>ગદ્યખંડ, કવિતાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરવો. પર્યાયો કહેવતો, સમાનાર્થી શબ્દોનો બીજી ભાષામાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરવો.</p>
Learning Outcomes	<p>After learning the module, learners will be able to</p> <p>*સાંસ્કૃતિક આદાન-પ્રદાન ક્ષેત્રે અનુવાદનું મહત્વ સમજવું, અભિરુચિ કેળવાય. * ભાષાંતર, અનુવાદ, રૂપાંતર વચ્ચેનો સામ્ય-ભેદ સ્પષ્ટ થાય. * અનુવાદની તાલીમથી શબ્દ-ભંડોળ તથા ભાષાકીય સજ્જતામાં વધારો થાય</p> <p>*અનુવાદ પ્રવૃત્તિ પ્રાચ્ય વિદ્યા અને સાંસ્થાનિક સાહિત્યની મહત્વની પ્રવૃત્તિ હતી , ત્યારબાદ એમાં ઘણા પરિબળોએ ભાગ ભજવતા અનુવાદ પ્રવૃત્તિ વિવિધ પરિમાણ બની</p> <p>* જ્ઞાન જગતની સિધ્ધિઓ અને કળા કૃતિઓનું અનુવાદના કારણે આદાનપ્રદાન ઝડપી બન્યું. તેથી જ અનુવાદકોને કાકાસાહેબ કાલેલકર “સંસ્કૃતિના એલચી “ તરીકે ઓળખાવ</p> <p>અનુવાદની મીમાંસામાં ભાષાથી માંડી સંસ્કૃતિના અનેકવિધ પાસા ઓનો સમાવેશ થાય છે .</p> <p>*આજના વૈશ્વિકીકરણ યુગમાં અનુવાદકોની તીવ્ર અછત પ્રાદેશિક ભાષામાં છે , ભારત જેવા બહુભાષિ , બહુસંસ્કૃતિક દેશમાં એકતા માટે અનુવાદકો અને અનુવાદો અનિવાર્ય છે</p> <p>* આ અભ્યાસક્રમના હેતુ વિદ્યાર્થી સ્વભાષામાંથી થયેલા અને સ્વભાષામાં થયેલા અનુવાદોનો અભ્યાસ કરે , અનુવાદ વિદ્યાના પ્રશ્નો અને પડકારો સમજે , એની શાસ્ત્રીયતાથી પરિચિત થાય</p>
Content Outline	<p>*અનુવાદ, ભાષાંતર, રૂપાંતર વચ્ચેનું સામ્ય-વૈષમ્ય. કાર્ય-</p> <p>* અનુવાદ -અંગ્રેજી, હિન્દી, મરાઠી સાહિત્યિક ગદ્યખંડ, કવિતાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરવો.</p> <p>• પર્યાયો કહેવતો, સમાનાર્થી શબ્દોનો બીજી ભાષામાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરવો</p>

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર-PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ , ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે તજજ્ઞ કે લેખક વિશેષનો વિસ્તૃત પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતી કઈ રીતે ઉપયોગી થઈ શકે / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર

: સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. અનુવાદવિજ્ઞાન
2. અનુવાદકલા

: મોહનભાઈ પટેલ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ, 1970
: ડૉ. એન.ઈ. વિશ્વનાથ અચ્યર, અનુ. નવનીત મદ્રાસી, આદર્શ પ્રકાશન, 1999.

3. અનુવાદની સમસ્યાઓ : મોહનભાઈ પટેલ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ, 1975
4. અનુવાદવિજ્ઞાન : ડૉ. રામગોપાલસિંહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, 1999.
5. પ્રસ્તુત : ડૉ. પ્રવીણ દરજી, ગુર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ, 1993.
6. અનુવાદ અંગે : નગીનદાસ પારેખ, સંપા. રમણ સોની, ભારતીય સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી.

OJT

Course Title	પ્રત્યક્ષ પ્રશિક્ષણ
Course code	240241
Course Credits	4
Course Outcomes	After going through the course, learners will be able to
	૧. પ્રત્યક્ષ પ્રશિક્ષણ (OJT)નો અભ્યાસક્રમમાં સામેલ કરવાથી વિદ્યાર્થીનીઓને પ્રત્યક્ષ કાર્યનો અનુભવ પ્રાપ્ત કરાવવો.
	૨. સાંપ્રત સમયની અનિવાર્યતાને લક્ષમાં રાખી વિદ્યાર્થીનીઓને પ્રત્યક્ષ પ્રશિક્ષણ માટે સજ્જ કરવી.
	૩. પ્રત્યક્ષ પ્રશિક્ષણ દ્વારા વિદ્યાર્થીનીઓ માટે રોજગારની તકોનું નિર્માણ કરવું.
	૪. લેખન કૌશલ વિકસિત થશે
	૫. વિદ્યાર્થીનીનો વ્યક્તિત્વ સમૃદ્ધ થઇ શકે આત્મનિર્ભર થશે
	૬. વિદ્યાર્થીનીની સૃજનશીલ પ્રતિભાનો વિકાસ થશે અને તેમની અભિવ્યક્તિ ને અવસર મળશે
Module 1 (Credit 1) :	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	A- General Assessment -20 marks
	1. Punctuality remains present on all working days goes to work on time and remains at work for the required duration
	2. Sincerity ; Workshard to meet the quality requirements of the organization , prepared to put to extra , effort to complete the given task
Content Outline	Initiative - Prepared to try new ways of doing existing tasks – identifies obstacles- make persistent efforts to overcome the barriers .
	<ul style="list-style-type: none"> • commitment displays work oriented life goals , makes lent/ customer satisfaction her priority , has a clear understanding of her job responsibilities and fulfils those to thebest of her ability . • Attitude towards profession ; takes responsibility for the own action , improves herself through self- learning receptive to newideas , ready to take new challenges , accepts constructive criticism demonstrates trustworthiness,

	maintains confidentiality, treats seniors,peers and juniors of all claas/caste with respect,dresses appropriately, comesprepared for work
Module 2 (Credit 1)	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	B- SKILLS – 20 MARKS
	* Communication – Written and oral , displays good manners a ethiquettd . * Documantation : Prepares the relevant documents and preserves them systematically uments anes * Reporting; Reports to the higher authorities of organization work done by her in appropriate manner * Any other(as per requirement); Each PG programme has specified what skills and abilities will be developed the endo f the programme , This should find a place here.
Content Outline	<ul style="list-style-type: none"> • Communication , - • Documentation, • Reporting, Any other (as per requirement)
Module 3 (Credit 1)	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	A following will be criteria for Internal assessment (40 marks)
	*Plan for Internship including goals of Internship – 5 marks * Achivement of goals 9 reflections and proforma) – 5marks * Diary- Daily / weekly report of activities – 5 marks * Report of Internship – 15 marks
Content Outline	*Plan for Internship including goals of Internship – 5 marks * Achivement of goals 9 reflections and proforma) – 5marks * Diary- Daily / weekly report of activities – 5 marks * Report of Internship – 15 marks
Module 4 (Credit 1)	
Learning Outcomes	Module 4 (Credit 1)
	24 Following will be criteria for assessment done jointly – 20 marks
	25 VIVA-VOCA-20 Marks
Content Outline	VVIVA-VOCA-20 MARKS

વિદ્યાર્થીની બહેનોને સૈધાંતિક જ્ઞાન ઉપયોજન અર્થે , રોજગાર અર્થે , વિવિધ વ્યવસાય ક્ષેત્રની ઓળખ થાય ,વ્યવસાય રોજગારની નવી સંધિની શોધ તેમ જ આત્મવિશ્વાસ વધે ,પ્રત્યક્ષ કાર્ય કરી વ્યવસાયિક જગતનો પરિચય મેળવે એ પ્રત્યક્ષ પ્રશિક્ષણનો (OJT)નો મુખ્ય હેતુ છે . પ્રશિક્ષણ વૃત્તિ – પસંદ કરવાની રહેશે જે કુલ -100 ગુણાંકની રહેશે – Total-100 marks જેનું વિભાજન નીચે પ્રમાણે રહેશે તેની નોંધ લેવી .

Type of Evaluation :

1. Internal Assessment-40

A-Internal Assessment –(20) as per skills

1. Punctuality /sincerity- 8
2. Initiative / Reporting- 4
3. Commitement – 4
4. Attitude - 4

B - Internal Assessment :(20)

1. Communication -05
2. Documentation -05
3. Reporting -05
4. Anyother -05

2. External Assesment (40)

1. Planand goal of Internship-05
2. Achivement of goals-05
3. Reports of activities -05
4. Rubric for evaluation -10
5. Report of Internship -15

3. Joint Assessment : (20)

Viva voca -20

Internal Examiner-10 marks

External Examiner -10 mark

Internal and External Examiner filled report with Name of Department , Programme, semester, Name of Intern – student , Specialization, subject , Name of Industry or Institution , place of Internship , Title or Mode of Internship work

1. School/ College – Teaching assistant
2. Nonformal education Teaching
3. Continue education teaching
4. Journalism
Proof reading
Translation- from Marathi...Hindi...English – in 5000 words approximatly
Report writing
Feature writing
Government / Non government projects
Cultural activities

Historical/ Geographical Assistant professor

5. Media

All India Radio- Technical and Administrative work

Film and Television – Script writers, Dialogue writers

Literary Periodicals – proof reading, Interviews(Authors and Starwrits ,Critics ,)

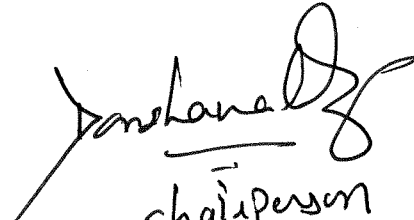
Book review and criticism

Creative Writing , Digital writing, writing skills, reading skills, Anchor, Body language ,

Short story, poems, Play essays writing skill

Assignment / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE):

દરેક સુનિશ્ચિત અભ્યાસક્રમ અનુસાર વિદ્યાપીઠ પરીક્ષા-વિભાગ અથવા મહાવિદ્યાલય દ્વારા પરીક્ષા ,મૌખિકી ,પેપર-
PPT / પ્રોજેક્ટ /પરિસંવાદ / સિનેમા /નાટક કે પુસ્તક અવલોકન / શૈક્ષણિક પ્રવાસ / મુલાકાત / સર્જક સાથે સંવાદ ,
ગ્રંથાલય , પુસ્તકાલય વગેરે / મુલાકાત – લેખક , કવિ , વિવેચક , કલાકાર વગેરે તજજ્ઞ કે લેખક વિશેષનો વિસ્તૃત
પરિચય / બેંક ,આકાશવાણી આદિ સરકારી કાર્યાલયોમાં ગુજરાતી કઈ રીતે ઉપયોગી થઈ શકે / અંગ્રેજી કે પ્રાદેશિક
ભાષામાંથી કોઈ વાર્તા , કવિતા કે લઘુકથાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ / અધ્યાપકના નિર્દેશ અનુસાર

Chairperson
Bas in Gujarati